

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, FUCHSJEVA ULICA 8. — TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26. — Izbija vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 8.— L. 2a. tiskarstvo: 15.20 L.

IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in izdajanje v Italiji in Sloveniji ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Scontri di pattuglie nella regione di Mechili

15 velivoli avversari distrutti — Gli obiettivi di Malta bombardati

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 23 febbraio, il seguente bollettino di guerra n. 632:

Nella regione di Mechili scontri di pattuglie. Una nostra formazione da caccia al comando del capitano Dante Ocaso attaccava a volo radente con grande slancio e decisione l'aeroporto di Aeroma (Cirenaica orientale) sul quale stazionavano 15 velivoli avversari. In reiterati mitragliamenti tutti gli apparecchi venivano distrutti, baraccamenti e automobili incendati.

diati truppe colpite e volte in fuga. I nostri aerei rientravano al completo.

Velivoli germanici hanno abbattuto, in combattimenti 3 aeroplani distruggendone un quarto al suolo, centrato e affondato nel Mediterraneo orientale 2 navi mercantili nemiche: Una di grande e una di medio tonnellaggio.

Intense e frequenti azioni di bombardamento, sono state condotte contro gli obiettivi di Malta da forti reparti dell'aviazione tedesca, che hanno inoltre incendiato a terra 6 aerei inglesi.

Spopadi med patrolami pri Mekiliju

15 sovražnih letal uničenih — Malta ponovno bombardirana

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 23. februarja naslednje 632. vojno poročilo:

Naš letalski oddelek pod poveljstvom kapetana Dantega Ocaso je v nizkem poletu s silno požrtvovalnostjo in odločnostjo napadel letališče Aeroma v vzhodni Cirenaiki, kjer je bilo na tleh 15 sovražnih letal. V ponovnem obstreljevanju s strojnimi ali bila vsa ta letala uničena. Iste avtomobilska vozila zažgana, čete pa zadete in pogane v beg. Vsa naša letala so se vrnila.

Nemška letala so v bojih v zraku sestrelila 3 sovražna letala in četrti uničila na tleh. Ista letala so zadela in potopila v vzhodnem Sredozemlju dva sovražna trgovska plovila in sicer enega velike in enega srednje tonaže.

Proti ciljem na otoku Malta so izvršili močna in ponavljajoča se bombardiranja italijanskega letalstva, ki so razen tega zažgali na tleh 6 angleških letal.

Uničen angleški konvoj v Sredozemlju

Berlin, 24. febr. s. Iz vojaškega vira se je izvedelo nekaj podrobnosti o velikem uspešnem napadu nemških letalskih sil na angleški konvoj na Sredozemskem morju, ki so ga nemška letala iznenadila v bližini Sidi el Baranija preteklo nedeljo. V jutrnjih urah je nekaj nemških strmoglavskih letal opazilo angleški konvoj, ki se je ponot odpravil proti Tobruku, a se je zakasnil, tako da je bil ob zori še na morju. V konvoju so bile tri velike tovorne ladje s potrebnimi za angleške oborožene sile na marmariskih frontih. Spremljali so jih nekaj lažja križarka in dva rušilca. Kljub hudemu protiletalskemu ognju so se nemška letala vrnila proti 10.000 tonski ladji, največji v konvoju. Dve bombi po 250 kg sta ladjo zadeli. Na njej je nastala večja eksplozija in takoj nato se je ladja nagnila. Nemška letala so lahko še opazila, da se je neki rušilec skušal pribli-

Sijajen podvig italijanskih letalcev

Rim, 24. febr. s. Skupina letalcev je večeraj dovršila nov sijajen podvig. Pod poveljstvom kapetana Dantega Ocaso je 13 letal tipa »Macchi 200« startalo z nekega oporišča v Cirenaiki in nenadno napadlo angleško letališče v bližini Akrome, na katerem je bilo razvrščenih 12 enomotornih in tri dvomotorna letala. V nizkem poletu so lovci stikrat preleteli letališče in obrambne postojanke okrog njega ter so s strojnimi ali ostro obstreljevali letala na vzletišču. Vseh 15 letal je bilo razdejanih. Italijanska letala, ki jim ta uspeh ni bil dovolj, so nato napadla še taborišče in oddelek motornih vozil v bližini letališča. Nastali so požari in čete, med katerimi je bilo precej izgub, so se razbežale iz taborišča. Italijanska letala so se, kakor je bilo zaželeno že v službenem vojnem poročilu, vsa nepoškodovana vrnila na svoje oporišče.

žati goreči ladji a se je moral spet oddaljiti, ker sprčo ogromnega požara ladji ni bilo mogoče pomagati. Ko so se letala oddaljevala, je od ladje ostalo na morju le še nekaj razbitin. Verjetno je bila ladja polna pogonskih sredstev. Pri drugem napadu nemških strmoglavcev je bila zadeta 6000-tonska ladja. Dve bombi sta treščili v njeno neposredno bližino in na kljun, tretja bomba 250 kg pa jo je zadela v krmo. Tudi na tej ladji je nastala silna eksplozija, narkar se je plovilo naglo potopilo. Tretja ladja je bila prav tako zadeta z bombami in hudo poškodovana, tako da se je močno nagnila na stran. Tudi ta ladja se lahko smatra za izgubljeno. Angleška lovska letala ki so se poglajala z Marmariki proti nemškim bombnikom, niso v borbi proti njim nič dosegla. Rezultat je bil ta, da nobena ladja ni dosegla Tobruka.

Vedno bliže Ranguna

Japonske čete so blokirale reko Bilin, razširile svoja mostišča in se vedno bolj približujejo birmanski prestolnici

Bangkok, 24. febr. s. Vesti iz Ranguna kažejo, da se je položaj v zadnjih 24 urah za Angleže močno poslabšal. Že sedaj so bili izdani vsi ukrepi za primer, da bi bilo treba Ranguna izprazniti.

Japoncem je dejansko uspelo blokirati reko Bilin v precejšnji dolžini. Vsi protinapadi so se izjalovili. Japoncem je nasprotno uspelo razširiti in poglobiti mostišča, ki so si jih izvozevali na drugi strani reke. Japonske prednje čete že kontrolirajo umik zavezniških sil na reko Zitan, zadnje obrambno črto pred Rangunom.

Borbe se sedaj razvijajo že v precejšnji bližini Ranguna. Oba nasprotnika sta v teh borbah angažirala znatne sile.

Evakuacija Ranguna

Bangkok, 24. febr. s. Vesti iz Birmanije kažejo, da je bil Rangun sedaj popolnoma evakuiran. Civilno prebivalstvo se je napotilo proti Mandalayu. V Rangunu so ostali le oddelki vojaštva in protiletalske zaščite. Posebni oddelki imajo tudi nalogo, da uničijo vse, kar bi moglo v primeru japonske okupacije v mestu kakor koli služiti sovražniku.

Prodiranje na Sumatri

Tokio, 24. febr. s. Oddelki japonske vojske, ki prodirajo na Sumatri proti jugozhodu od Palembanga, so sredi zavzeli Jahat, strateško važno železniško postajo, 80 km daleč od gorovja Barison. Sedaj kontrolirajo že ves južnovzhodni predel velikega otoka.

Letalske borbe nad Javo

Tokio, 24. febr. s. Agencija Domej poroča, da je večja skupina japonskih bombnikov hudo bombardirala Javo. Javo je že štiri dni zaporedoma doživljala napade japonskega letalstva. Pri zadnjem napadu na letalskih spopadih, ki so se razvili ob tej priliki, je bilo sestreljenih 233 sovražnih letal, med njimi 17 prav velikih, 6 pa manjših. Sovražna letala so bila sestreljena nad letališči v Kalidjatu in Badoeng. Na teh dveh letališči je bilo uničenih še nadaljnjih 7 letal. Ob južni obali Sumatre, vzhodno od Tongjankaranga je bil sestreljen še en bombnik tipa Blenheim, ki se je še v zraku vnel. Med vojaškimi napravami in skladišči poleg letališča v Badoeng je izbruhnilo več požarov. Hkratu so japonska lovska letala, ki so spremljala skupino bombnikov, pri napadu na Badoeng izvala k spopadu 14 sovražnih letal, tipa »SP 40«. Dosele še ni bilo mogoče dognati, kolikšne so bile sovražne izgube pri tem spopadu, ker je bilo nebo zelo oblačno.

Tokio, 24. febr. s. Domej poroča, da je bilo pri velikem napadu na letališče v Buitenzoru južno od Batavije, ki ga je napadla večja skupina japonskih bombnikov, uničenih na vzletišču 18 sovražnih letal. Razdejanih je bilo tudi več vojaških in letalskih naprav. Malo pozneje se je precejšnje število japonskih bombnikov pojavilo nad Batavijo. Razdelili so se v dve skupini. Prva je napadla letališče v neposredni bližini Batavije, druga pa se je znova poglajala proti Buitenzoru. Ta je uničila nadaljnja tri sovražna letala. Prva skupina pa je s strojnimi ali na batavijskem letališču onesposobila za polet drugih 16 letal.

39 sovražnih letal uničenih

Tokio, 24. febr. s. Japonski glavni stan je objavil, da je japonsko letalstvo pri operacijah na področju okrog Jave in v Birmaniji v dneh 21. in 22. t. m. sestrelilo ali uničilo na vzletiščih skupno 39 sovražnih letal. Ena sovražna letala je bilo hudo poškodovano. Neko japonsko letalo se ni vrnilo na svoje oporišče. Komunikacije se dodajajo, da se je delovanje japonskih letal sedaj razširilo tudi na letališča v Buitenzoru, Kalidjatu in Badoeng na otoku Javi ter na letališčih v Tongunu in Basijenu v Birmaniji.

Zasedba Timorja

Tokio, 24. febr. s. Agencija Domej je objavila vest iz nekega japonskega oporišča, da so japonske čete, ki so se 20. februarja izkrcale na portugalskem področju otoka Timorja, popolnoma zasedle tamkajšnje letališče, ki so ga branile avstralske in nizozemske sile. Drugi oddelki japonske vojske, ki so se izkrcali v bližini Koepanga, so obkolili mesto.

Na otoku Bali

Tokio, 24. febr. s. Japonski glavni stan je objavil, da so oddelki japonske vojske in mornarjeve 19. t. m. dokončno zasedli Demparar na južnovzhodni obali otoka Bali.

Ograjanje Surabaje

Tokio, 24. febr. s. Tukajšnji vojaški krogi ugotavljajo, da pomeni srečno izkrcanje japonskih čet na otoku Baliju in zasedba Demparara na južnovzhodni obali otoka, resno ogrožanje Surabaje, ki je oddaljena le 350 km. Pomorska bitka, do katere je prišlo pred dnevi v Lomboski ožini, potrjuje pomen, ki ga tudi nizozemsko poveljstvo pripisuje otoku Baliju.

Novi poveljnik angleškega letalstva

Stockholm, 24. febr. s. »Svenska Dagbladet« objavlja v poročilu iz Londona, da je med med vsemi spremembami, ki so bile te dni izvršene v angleški vladi izvala največ komentarjev zamenjava poveljnika bombniških letalskih sil Beirsa s Harrissom. Letalski sodrnik »Observer« pravi, da pričakujejo od Harrisa, da bo v

mного večji meri razvil delovanje letalskih sil, ki se doslej pri svojih operacijah niso mnogo izkazale. Redkokdaj se je dejansko zgodilo, da bi angleške bombe zadale industrijske in vojaške naprave na sovražnem ozemlju, nasprotno pa so bile izgube angleških bombnikov zelo visoke. Švedski list pravi, da to dokazuje slabo organizacijo angleškega letalstva.

Vojna na morju

Torpedirana ameriška ladja

Rim, 24. febr. s. Po informacijah iz angleškega vira je bila na Karibskem morju torpedirana severnoameriška 5.127-tonska tovorna ladja »Del Plata«. Ladja je bila na poti iz New Orleansa v Buenos Aires. Buenos Aires, 24. febr. s. Ameriško mornariško ministrstvo je objavilo, da je bila v bližini Islandije potopljena ameriška 2.141-tonska obalna stražna ladja »Alexander Hamilton«. Le nekaj članov posadke se je rešilo.

Buenos Aires, 24. febr. s. V Perambuco je prispelo 17 brodolomcev z 22.000-tonskega parnika »America Lance«, ki je bil 2. februarja torpediran v bližini rta Hattera.

Maršal Keitel v Bratislavi

Službeni obisk v slovaški prestolnici je znova potrdil čvrsto zavezništvo

Bratislava, 24. febr. s. Včeraj opoldne je prispel v Bratislavo maršal Keitel, ki ga je povabila na obisk slovaška vlada. Skupno z njim je prispelo tudi več drugih višjih častnikov. Na postaji ga je sprejel vojni minister general Katloš v družbi drugih zastopnikov slovaške vlade in članov diplomatskega zbora. Po pregledu častne vojaške čete se je maršal Keitel odpravil v predsedniško palačo, kjer ga je takoj sprejel predsednik republike. Imela sta dolga in pristrana razgovora. Slovaški tisk opozarja na veliki pomen Keitlovega obiska in naglašja, da je to nov dokaz bratstva mlade slovaške države in velike Nemčije na vojnem polju, ki je bilo že posvečeno s krvjo v borbi proti skupnemu sovražniku, hkratu pa tudi jasen dokaz za vse neverneže, da novi hijerarhični red v Evropi ne pozna razlik med velikimi in majimi narodi.

Angleška ladja potopljena

Lizbona, 24. febr. s. Po vestih iz Bele na v Braziliji je bila baje potopljena angleška tovorna ladja »Westend« okrog 30 milj daleč od braziljske obale.

Panamska petrolejska ladja torpedirana

Buenos Aires, 24. febr. s. V bližini otoka Los Moneoz, kakih 100 milj daleč od otoka Arube, je bila torpedirana panamska petrolejska ladja Thalia, ki je bila v službi Zedinjenih držav.

Nov način štednje na Japonskem

Tokio, 24. febr. s. Trgovinska industrijska zbornica v Tokiju je dala pobudo za nov sistem varčevanja. Pozvala je eno največjih gledališč v Tokiju, naj namesto vstopnic zahteva od obiskovalcev gledališča, da mu predlože poštne hranilne knjižice, v katerih imajo od okupacije Singapura dalje naložbe najmanj za 3 jene.

Bratislava, 24. febr. s. Maršal Keitel je imel včeraj popoldne daljši razgovor tudi s slovaškim ministrom predsednikom in zunanjim ministrom dr. Tuko.

Šef madžarskega generalnega štaba v Sofiji

Sofija, 24. febr. s. Včeraj je prispel v Sofijo načelnik madžarskega generalnega štaba general Szombathely v spremstvu štirih višjih častnikov. Njegov službeni obisk bo trajal 3 dni. Na postaji ga je sprejel načelnik bolgarskega generalnega štaba general Lukacs. Še včeraj je general Szombathely obiskal ministrskega predstavnika zunanjega in vojnega ministra. Zvečer mu je vojni minister general Dasalov priredil večerjo. Danes je načelnik madžarskega generalnega štaba prisostvoval večji vojaški paradi, jutri pa si bo ogledal glavne vojaške naprave v Bolgariji.

London se je popolnoma vdinjal Moskvi

Odmev Crippsovega vstopa v Churchillovo vlado

Berlin, 24. febr. s. Zadnje spremembe angleške vlade potrjujejo, po mnenju tukajšnjih poblaščenih krogov, kako silen je že sedaj Crippsov filozofski vpliv na angleško vlado. Cripps je Churchilla prisilil, da je iz vlade izločil ministre, ki so ga pred tremi tedni v spodnji zbornici odločno branili in izjavljali, da sprejmejo odgovornost za svoje delo. Kar se je tedaj pokazalo za dejanje poguma, se je sedaj izkazalo za bluf. Bivši vojni minister Margesson je bil očitno izločen iz vlade na izrecno zahtevo Stalina, ki jo je izrazil po svojem angleškem zastopniku Crippsu. Laburist Greenwood je moral iz vlade kot protutež za »koncesije«. Lord Reith je prav tako postal žrtev sovjetizacije angleške vlade. Ministri, ki so izstopili iz angleške vlade, so prav oni ljudje, ki so jih po Dunkerqueu že poleti in jeseni l. 1940 imenovali ministre zmage.

Stockholm, 24. febr. s. »Allehanda« beleži v poročilu iz Londona, da je imenovanje sira Jamesa Grigga za novega angleškega vojnega ministra izzvalo pravo senzacijo. Dosele so ga smatrali za enostavnega funkcionarja vojnega ministrstva. Bil je malo znan in se ni mnogo bavil z vojaškimi vprašanji. Politični krogi vprašujejo, ali se ni Churchill ob tej priliki, ko je hotel popraviti nekaj napak, še bolj zmotil, ko je na tako izredno važno mesto poval moža, ki ne velja za strokovnjaka.

Lizbona, 24. febr. s. Čim je bila objavljena druga rekonstrukcija angleške vlade, pa se v angleških političnih krogih napoveduje že tretja. Dejansko pravijo, da bo sir Archibald Sinclair zapustil letalsko ministrstvo in prevzel neko misijo v Indiji, ki so ji v zadnjih dneh enako kakor Kitajski v Angliji posvečene največje skrbi.

Carigrad, 24. febr. s. Zadovoljstvo, s katerim je sovjetski tisk zabeležil imenovanje Crippsa za člana angleškega vojnega kabineta, tolmačijo tukajšnji krogi kot potrdilo, da predstavlja Cripps v angleški vladi strujo, ki je pripravljena koncedirati sovjetski zvezi vse, da bi jo le pripravila Sovjetski zvezi žrtve. V teh krogih do še večjih vojaških žrtve. Eden ob priliki njegovega zadnjega potovanja v Moskvo. Zagotavlja, da je Molotov ob tej priliki načel vpraševanje tega vprašanja. Eden se je izgovarjal z obveznostmi, ki jih ima Anglija nasproti Turčiji, toda po povratku Crippsa v London in po njegovih filozofskih govorih so nastala nova sumnjenja. Splošno sodijo, da pomeni njegov vstop v vlado, iz katere so bili izločeni vsi konservativni ministri, kolikor se niso strinjali z ojačanjem intimnih odnosov s Sovjetsko zvezo, da se je Anglija še bolj postavila na sovjetsko stran. Churchill je o Sovjetski zvezi izjavil, da jo Anglija potrebuje, kar je razumljivo, saj predstavlja Sovjetska zveza eno izmed neznanih nad Velike Britanije. »Ingdame« ugotavlja na nekem mestu, da Anglija, kakor kaže, znova poskuša doseči, da bi se njeni zavezniki zanj borili.

Rdeča injekcija v Londonu

Rim, 24. febr. s. Stafford Cripps, mož, ki pomeni injekcijo »rdeče krvi« v angleško vlado, ni izgubil časa, da ne bi jasno pokazal oblastnikom v Moskvi svoje simpatije za boljševo stvar. V Liverpolu so obhajali obletnico ustanovitve rdeče vojske in na zborovanju je govoril Cripps, ki je poveljeval vojaško silo Sovjetov ter jo označil za odločilni faktor za usodo Velike Britanije.

Švedski manevri

Stockholm, 24. febr. s. Včeraj so se na Jütlandiji pričeli veliki manevri švedske vojske. Dosele pri zimskih manevrih še nikoli ni sodelovalo toliko ljudi in se niso uporabljale tolike voje potrebščine. Inscenirala se je prava bitka na zasneženem ozemlju. Temperatura je bila 8 stopinj pod ničlo. Pri vajah so nastopili oddelki smučarjev in druge specializirane čete, poleg tega pa tudi skupine tankov ter motoriziranega topništva. Preizkusilo se je tudi orožje najnovejšega izuma.

Oče generala Franca umrl

Madrid, 24. febr. s. Včeraj je v Madridu nenadoma umrl vpokojeni general Nikola Franco, oče španskega državnega poglavarja.

Madrid, 24. febr. s. Nicola Franco Salvador, oče poglavarja španske države je umrl včeraj dopoldne v starosti 88 let. Bil je ves čas v pripravi službi španske mornarice. Že pred leti pa je bil vpokojen in je živel v Madridu. Pred dnevi je obolel za influenco. Njegovo stanje se je v noči na ponedeljek nenadno hudo poslabšalo. Po odhodu generala Franca bo njegovo truplo prepeljano v Pardo. Bržkone bodo pokopnega generala Franca tudi pokopali.

Omejitev potrošnje bencina na Portugalskem

Lizbona, 24. febr. s. S 1. marcem se na Portugalskem uveljavijo omejitve v potrošnji bencina. Odleje bo ukinjen promet motociklov in privatnih avtomobilov.

Velik požar na švedskem

Stockholm, 24. febr. s. V Kungälvu okoli Goteborga je nastal velik požar, ki je uničil 32 hiš. Dva otroka sta zoglenela. Večje število ljudi je bilo ranjenih.

Velik požar v Cadizu

Madrid, 23. febr. s. Ogromen požar je uničil velik muin v Cadizu. Muin je bil šele lani zgrajen. Škoda je nad milijon peset.

Sovjetske izgube pozimi

56.806 ujetnikov, 960 tankov, 1789 topov in nad 8000 raznih vozil zaplenjenih ali uničenih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 23. febr. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodu je sovražnik v mnogih odsekih fronte ponovil svoje nekoristne napade brezskrbno in ne glede na izgube. V teku letalskih napadov v doneškem odseku in na severnem področju vzhodne fronte je bilo hudo zadetih 26 sovražnikovih železniških vlakov. Včeraj je sovražnik na vzhodnem bojišču izgubil 44 letal.

Od 1. januarja do 28. februarja je bilo zajetih 56.806 vojnih ujetnikov. Sovražnirove krvave izgube so bile mnogokrat večje od tega števila. V istem razdobju je bilo zajetih ali uničenih 960 tankov, kakor tudi 1789 topov in več kakor 8000 vaskovrstnih vozil. Mnogo dodatnih tankov, topov, železniških vlakov itd. je bilo uničenih med letalskimi napadi na sovražnikovo fronto. Sovjetske letalske sile so v istem razdobju izgubile 699 letal v spopadih v zraku, 159 letal je uničilo protiletalsko topništvo, dočim je bilo 331 letal uničenih na tleh. Ta izguba 1189 sovražnih letal je v osemem nasprotju z izgubami nemškega letalstva, ki znašajo 127 letal.

V severni Afriki izvidniško delovanje v odseku pri El Mekiliju. Italijanski lovski letalci so z dobrim uspehom napadli sovražnikovo letališče v vzhodnem delu Cirenaike in pri tem uničili 15 britanskih letal.

V vzhodnem delu Sredozemskega morja so nemška bojna letala ponovila drzne napade preko dneva ni uničila v dovozu severno od Sidi Baranija ne glede na močno obrambo močne skupine bojnih letal in protiletalskega topništva britanskih konvoj v spremstvu rušilcev. Dve trgovinski ladji s skupaj 16.000 br. reg. tonami sta bili potopljene, tretja ladja v konvoju pa je bila od direktnega zadetka tako hudo poškodovana, da je obstala na mestu hudo nagnjena na stran.

Letališče in pristaniške naprave na Malti kakor tudi ladje v luci La Valetti se nemška bojna letala uspešno bombardirala.

Preteklo noč so manjše sile britanskega letalstva priletele nad obalno področje severne Nemčije. Dva britanska bombnika sta bila sestreljena.

Posmrtno odlikovanje

Berlin, 24. febr. s. Hitler je odklopal z viteškim križcem železnega križca italijanskega generala Uga de Carolisa v spomin na velika junaška dejanja v borbah na vzhodni fronti, v kateri je žrtvoval tudi svoje življenje. Ko se je morala divizija, ki ji je poveljeval, ob priliki nekega napada ustaviti sprčo silnega sovjetskega obrambnega ognja, se je general sam poglajal v prve vrste in prevzel neposredno vodstvo svojih čet. Vojaki so se tedaj poglajali za njim in so prežgali sovražne postojanke. General Ugo de Carolis je pri tem padel.

Sovražne letalske izgube

Berlin, 24. febr. s. Nemška polslobozna agencija je objavila, da je bilo v času od 15. do 22. februarja sestreljenih ali drugače uničenih 355 sovjetskih letal. Dve tretjini izmed njih sta bili sestreljeni od nemških lovcev v letalskih spopadih. Nemške letalske sile so v tem času izgubile komaj 22 aparatov.

Obnovljen most na Dnjestrju

Bukarešta, 24. febr. s. Na Dnjestrju so obnovili most med Tiginom in Tiraspolem. Promet preko mostu so otvorili v okviru posebnih svečanosti, ki sta se jih udeležila tudi generalna guvernerja transdnjestrske pokrajine ter Besarabije.

Eksplozija v marsejski plinarni

Marseille, 24. febr. s. V tukajšnji plinarni je nastala silna eksplozija, ki je zahtevala tudi večje število žrtve. Izkazalo se je, da je bilo žrtev celo več, kakor so splošno pričakovali. Dosele so naštelj 14 mrtvih, 30 nevarno ranjenih in mnogo lažje ranjenih. Med žrtvami je mnogo delavcev plinarne. Vsa plinarna se je zrušila.

Matija z vsem, kar premore

Od snega, dežja in poledice do brozge in povodnji

Ljubljana, 24. februarja. Med vsemi vremenskimi svetniki, ki jih tako imenujemo, uživa največji ugled Matija. Nikdar se ne odpove svoje pristojnosti ter častnih nalog. Nihče drugi nima tako močnega besede pri ledu kakor on. Ne vemo, kdo je začel pripisovati Matiji tako izredne zasluge za vreme, vsekakor pa ni bil le verifikator, temveč pravi prerok, ko je dejal, da »Matija led razbija«. Pozneje so pa najbrž pritaknili: »če ga ni, ga pa naredi«, tako da je bil vremenski rek uporabljiv za vse primere.

Letos se je Matija še posebno pripravil, da je danes tembolj zamahnil s svojo legendarno sekuro. Pripravljati se je začel že v nedeljo tako da smo se lahko že drsali. Včeraj smo dobili poledico menda prav zaradi tega, da ima danes Matija tem več dela ter da si je še tem bolj utrdil sloves.

Včeraj smo končno sprevideli, da se bodo ledeniki na naših hodnikih začeli taliti. Neki so menda šele včeraj opazili, koliko ledu je nakupčeno na hodnikih in začeli so najetati delavce. Delo, ki bi bilo lahko opravljeno že pred mesecem, ko je zapadel prvi sneg, je moral danes pomagati končati Matija s svojo sekuro. Včeraj popoldne se začelo tudi tako divje snežiti, da so se meščani morali lotiti kidanja snega s hodnikov, kar je vsekakor redek dogodek. Prvič v tej sezoni smo dobili mero mokrega snega. Sneg se je začel takoj oprijemati že in dreva. Zvečer je bilo potrpanje že mnogo telefonskih žic in tudi nekaj prostih elektrovdov. Čeč noč je ostala Rožna dolina brez elektrike.

Meščani so se včeraj tudi začeli bati, da jim bo sneg polomil strehe. Popoldne so se z nekaterih streh začeli valiti sni od sebe plazovci snega, tu in tam so pa odkopavali zelezenke žlebove delavci in metali sneg na cesto. Čudno res, da doslej sneg še ni

polomil več streh in da še ni bilo večje škode na žlebovih. Tudi dreve na sredo ni tako polomljeno kakor smo se včeraj bali da bo. Snežilo ni tako dolgo da bi se nabralo na vejah več snega, sneg je kmalu začel spirati zopet dež. Včeraj, smc, prejmal od neba skoraj vseh vrst dobroto, samo mane in toče ni bilo. Menjaje je deževalo, pršilo, naletaval je sneg padalo je babje pšeno.

Ze včeraj smo preizkušali trpežnost obutvi; bila je prav za prav neke vrste generalna, medtem ko je danes premiera. Davi je bila tu in tam brozga že tako globoka, da nam je silila v čevlje od zgoraj navzdol in smo jo zajemali celo z visokimi čevlji. Pripravljeni pa moramo biti seveda na prave poplave na cestah in prav je, če se bomo opretili z rešilnimi pasovi.

Medtem ko je včeraj jutraj še zmuzovalo, je bilo davi že izrazito ružno vreme. kakršno se navadno začne le na Matijev dan. Matija je pa tudi začel počenost zalivati. Davi je deževalo kakor jesen. Kljub vsemu svojemu slovesu in moči pa Matija seveda ne bo opravič vsega dela sama. Južno vreme bo najbrž trajalo do konca tedna, samo po sebi se pa razume, da prvi jug ne bo pobral vsega snega. Sicer pa gorje nam, če bi snopal že prve južne dni ves sneg po vodi! Tudi to bi s pravili z njim vred tudi mi in bi ne bilo vse opravljeno le s »knajpanjem«, to se pravi z brozganjem po brozgi, ki sega do kolen. Dovolj bo, lagoslova že zdaj. Cestni kanali ne bodo mogli požirati sproti vse vode, zlasti še, ker so marsikje cestne kadunje zatrpane s snegom, zato moramo biti pripravljeni, da bodo poplavljeni hodniki. Tu in tam bodo dobili najbrž nekaj vode tudi v kleti, če niso poskrbeli, da bi bil sneg skidan vsaj od neposredne bližine kletnih oken.

Iz naše Opere in Drame

Čajkovskega Onjegin — Cenatova Zaljubljena žena

Ljubljana, 24. februarja. Peter Iljič Čajkovskij je dolga desetletja veljal kot najpomembnejši in po širokem svetu najbolj priljubljeni ruski skladatelj. Po nastopu Musorgskega in tovarišev, močnejših in nacionalnejših ruskih glasbenikov, je glede pomembnosti in izvirnosti stopil v drugo vrsto, glede popularnosti pa je doma in v tujini obdržal prvo mesto. Nobenega ruskega komponista opere, simfonije, uverture, baleti, suite, razne godalne in klavirske skladbe niso po ruskih, evropskih in drugih gledališčih in koncertnih dvorinah tolikokrat in s takim uspehom na sporedih, kakor Čajkovskega dela, ki jim je število prav ogromno. Seznan njegovih skladb obsega v najbolj dobrem tisku vsa stran leksikalnega formata. Pa je živel le trinitetdeset let in glasbeno ustvarjal pičlih trideset let, je torej bujno produktiven genij, kakršni so redki v zgodovini glasbe. Človeštvo ga ljubi in visoko ceni kot glasbenika izredno melodične invencije, rasnega, čeprav z zapadnimi vplivi skaljenega temperamenta, najmočnejše zvončnosti in prekipajočega lirizma.

Med njegovimi opernimi deli stoji na čelu »Onjegin« kot najbolj priljubljeno, najčisteje uprizorjeno in najraje poslušano. Tudi pri nas je Evgenij Onjegin s številom uprizoritev visoko presegel njegovo Pikovo damo in Jolanto, dasi spadata tudi ti dve med bisere našega opernega repertoarja. Bržčas je Puškinova divna pesnitev, ki daje operi vsebino, v izdatni meri pomagala Onjeginu do tolikega uspeha in trajne priljubljenosti.

Nova uprizoritev popularne lirčne opere v sedmih slikah je bila torej zopet dobrodošla, zlasti še, ker sta poskrbela dirigent A. Neffat in režiser C. Debevec za prav dobro izvedbo in glede nekaterih slik tudi prav posrečene izpremembe. Zlasti se doima ugodna izprememba 3. slike I. dejanja. Zdjaj prepevajo jagode nabirajoč dekleta v ozadiju gozda, da jih samo slišimo, a ne vidimo, ozko prizorišče z gozdom v ozadiju pa ostaja le za Tatjano in Onjeginja.

Naslovno partijo igra in poje Primožič odlično in se mu je izpočital glas dobro uveljavljati tudi v visokih legah. Izvrstna kreacija Tatjane po Heybalovi se je pevski še utrdila in psihološko poglabila, v igri pa razvila do mnogih lepih detajlov. Veliko arjo s pismom je izvajala zopet močno učinkovito in žela zanjo tople aplavz. Prikupev Lenski je Sladovljen; pevski sicer sploščka še ni docela sproščen, v igri ne dovolj okreten, a v nadaljnjem je boljši in odličnejši. Vodeče pa ne-

dostaja še potrebne topline v spevu in živahnosti v kretanju. V vsej kreaciji pa čutiš pevčev lepo stremenje po naravnosti in iskrenosti. Spanova kot Olga glasovno ni bila razpoložena in zlasti v 1. sliki media, vendar v celum ustrežna. Kogejeva kot Filipjeva je zopet prav dobra v petju in igri. Poličeva kot Larina, B. Sanci kot Triquet in Dolničar kot Zarecki so povsem na mestu. Kneza Gremina bi moral peti Lupaš, ki pa je zbolel in je vskočil Betetto, ki je kajpak za arjo žel kakor vselej toplo priznanje.

Zbor je prav dober. Z baletom pa smo zopet v veliki zadregi, ker imamo pač plešalke, a le še par plešalcev. Treba bo torej pridobiti za balet nekaj moškega nastajanja, a tudi ženski del pomnožiti. Da operni zbor ne more sam lepo skladno plešati poloneze, se je izkazalo uprav komično. Nastop je bil vaščansko diletantovski!

V ostalem je predstava močno ugajala in prinesla solistom, orkestru in zboru dosti pristranskega priznanja, nekaterim glavnim pevcom pa tudi zaslužene cvetja. Nova italijanska dramska novost je bila Giovanna Cenata tridejanska komedija z naslovom »Zaljubljena žena«. Naslov pa se ne krije dovolj z vsebino igre, ki prikazuje borbo zvesto ljubice žene za moža, ki je začel v mrežo lepe vdovice. Osvoji si ga zopet brez kazane ljubosumnosti, brez krika in krčev s tem, da napravi moža ljubosumnega, mu žali samoljubje in ga z znaki, da vse ve, pritira v neznošno živčnost.

Avtor operira z najbolj nežnimi in rahlimi sredstvi ter je komedija prjeten vzor fine psihološke salonske igre brez vaskršnih močnih efektov. Vse dejanje v že znanem odnosu med ženo, možem in ljubico se godi skoraj zgolj v njih dušah in je zunanjih dogajanj skopo malo. Tri moške stranske osebe skrbje v zelo resni igri za veselo trenutke; vobče pa je dramatik prikazal vse moške negativno, vse ženske pa pozitivno.

V ospredju stoji žena Serena, duhovita, junaško se obvladujoča, ki jo predstavlja bistro in elegantno Severjeva. Odlikovala se je v ulogi, ki je njeni običajni stroki prav nasprotna in s tem izprizila svojo široko sposobnost. Ljubica Helena je Vida Juvanovca, ki jo predstavlja z izredno toploto in pristranstvom, mož dr. Fabrizio pa je Nakrst, ki je s to ulogo dosegel igralski uspeh prav posebne sile in lepote. Izkazal se je vnovič vrlo sposobnega za mo-

dernega igralca vzorne govornice in prožnega kretanja.

Dialogi med Nakrstom, Severjevo in V. Juvanovo so bili podajani z vzgledno živahnostjo, bistrino in udarnostjo. Ti dialogi so višji igre in prinasajo gledalcem zares velik užitek.

Izvrstni dr. Agno, živinozdravnik, dobricna, blebetr in neprostovoljen komik je Gregorin v odlični maski in igri, pa

Peček kot omejeni bivši hotelnik Contini, poosebljena neznošna mora. Tu sta končno še nervozni Antonelli, pa dobra modra mama Ana, ki jo igra Naboicka. Zabavna, v bistvu malo verjetna vsebina in upravn koncertna uprizoritev komedije v skrbni režiji prof. O. Sesta je našla hvaležne poslušalce tem bolj, ker je kakor zares dober dvotip: kratka in okusna.

Fr. G.

Cenik za zelenjavo in sadje

veljaven od 24. februarja 1942-XX

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino določa na podlagi svoje navedbe št. 17. z dne 9. maja 1941-XIX naslednje cene v prodaji pri proizvajalcu ter pri trgovcu na debelo in drobno. Cene, ki so maksimalne, določajo v kategorični obliki mejo za katero se morajo cene dejansko gibati pri kmetu oziroma pri trgovcih. Iz tega sledi, da je pač mogoče prodajati nižje, nikakor pa ne višje kakor po odrejeni ceni.

Prve cene veljajo za kg blaga na debelo, druge pa za kg blaga na drobno.

Cesen 8.50, 9.50, rdeči korenček 3.25, 3.65, karfiol 3.65, 4.25, čebula 2.60, 3.20, solata (edivja, zobčasta in navadna) 3.65, 4.65, radič 6.60, 7.40, zelena (glavice) 3.65, 4.05, špinaca 4.90, 5.30, pomaranče prve skupine (Moro-Tarocco) 1. vrste (2. vrste) 6.05, (5.30), 7.05, (6.15), pomaranče II. skupine (Sanguino - Sanguinella), 1. vrste (2. vrste 5.20 (4.70), 6.10 (5.50), pomaranče III. skupine (Biondo) 1. vrsta (2. vrsta) 4.80 (4.45), 5.70, (5.15) fige suhe v celofanu 9.90, 10.90, fige suhe v košaricah 9.10, 10.50, limone I. vrste (15 cm obsega) 3.27, komad 0.40, limone II. vrste (pod 15 cm) 2.77, komad 0.35, jabolka I. vrste 6.25, 7.15, jabolka II. vrste 5.60, 6.40, mandarine I. vrste 4.85, 5.65, mandarine II. vrste 4.45, 5.10, maroni I. vrste 6.20, 7.75, orehi Sorrento 12, 14.15, orehi navad-

ni 8.40, 12.10, krompir domač pri kmetu 1 liro, 1.30, krompir za seme »Bintje« pri kmetu 1.5, krompir za seme ostalih vrst 1.30.

Opombe:

1. Jabolka 1. vrste so: parmene, renetke, champagne, Grafensteiner, Morgenduft, Jonathan, Wagner, Star, Imperatore, Abbondanza, Sergente, Annurche.

2. Pri označbi cen je pristaviti tudi vrsto blaga po kakovosti. Trgovci na debelo morajo izročiti kupcem račun z označbo blaga, vrste in enotne cene ter morajo tudi kupci zahtevati tak račun.

3. Ta cenik mora biti izvešen v prodajnih prostorih na dobro vidnem mestu in velja — izveniški domači krompir — le za uvoženo blago. Razume se brez tare.

4. Za domačo zelenjavo in sadje v Ljubljani v trgovini na drobno pa veljajo najvišje cene tedenskega mestnega tržnega cenika.

5. Okrajna načelstva lahko določijo še nižje cene od zgoraj navedenih, vsako zvišanje pa mora biti predhodno odobreno od Visokega komisariata.

6. Kršitelji tega cenika se kaznujejo po uredbi št. 8, Sl. list št. 8 od 28. januarja 1942-XX in ostalih zakonitih predpisih.

Ljubljana, dne 21. februarja 1942-XX.

Visoki Komisar Emilio Graziosi

Izgubljeno, zavoženo življenje

Josip Guzelj je v 20 letih presedel že 12 let v zaporih Sedaj je bil znova obsojen na osem mesecev strogega zapora

Ljubljana, 24. februarja. Josip Guzelj je izpuščen iz zapora. Star je že 40 let, vendar se je v svojem dosedanjem življenju le redko pečal s svojim poklicem. Tem bolj pogosto je bil gost naših ječnic, kjer je v zadnjih dveh desetletjih presedel malo manj kot 12 let svojega življenja.

Po osmih razredih osnovne šole, uspešno končanem gimnaziju, se je izučil knjigovodstva in bil na najboljši poti, da postane soliden član človeške družbe. Celo poročil se je kmalu in v zakonu sta se mu rodila dva otroka. Toda moža poštno in delovno življenje ni bilo uspešno. Kaznovan je bil do danes že desetkrat in zapis njegovih kazni obsega med drugim tudi dvakrat po tri leta robije. Ko ga je predsednik senata po petkovih razpravi blagohotno nagovarjal, naj se vendar že spame-tuje, saj bi mu njegova obit nudila dovolj možnosti za dostojno življenje, je zamahnil z roko, čez črtev sem razmer. Iz poteka razprave pa ni bilo mogoče spoznati, kako je prav za prav s temi razmerami, ki so zakrivilje njegovo zavoženo obstojnost, nasprotno, silili smo, kako se je žena njegova nesebično zavzela, ko se je vrnil iz zaporov, za njega, mu oskrbela hrano in potrebno obleko. To vse kljub temu, da sta že dije časa ločena in da se žena poštno preživlja s trdom svojih rok.

Zagovarjati se je moral Guzelj pretekli petek zaradi treh kaznivih dejanj. Iz kazni-nice v Mariboru je prišel klj pred lanskim vojnemu dogodku. Nekaj časa kronika o njem ni vedela poročati ničesar, nato pa je kmalu zabeležila prvi greh, drugi in tretji. Majhne tatvine in malenkostne preare. Prenečil je v Florjanski ulici pri Možini in z njimi sta izginili dve rjuhi in dve prevetki. Enako nesposojitvega do izkazane gostoljubnosti se je izkazal, ko je kmalu nato prenočeval na Ježici pri Angeli Kunst-ljevi. Odošel je v dva suknjica. Končno je neki starejši siromašni ženi izvalil pod pretezo are za stanovanje 50 lir. Zatrjeval je sodnikom, da je bil v stiski in da je potreboval za hrano, čeprav je hrano imel doma. Ukradeni stvari je pod roko prodal za ničevno ceno: perilo mu je vrglo 90 lir, suknjice pa 100.

Guzelj očitanih mu grehov ni tajil. Le glede denarja, ki mu ga je izročila omenjena stara žena za are, je trdil, da je bilo le posojilo in da ga žena ni prav razume-la. Toda žena zaslšana kot priča je vztrajala pri tem, da mu je denar dala za are. Sodčije ji je dalo popolno vero. Senat pa je obsojil na 8 mesecev strogega zapora in 2 leti izgube častnih pravic. Guzelj je kazni sprejel. Obtožnico je zastopal državni tožilec dr. Hinko Lučovnik, obtožnica pa je branil ex offio dr. Viljem Krejči.

S tujo legitimacijo sta izvala bila skromno priseljenčevu garderobo

Grdo dejanje sta izvršila Ivan in Franc, ki sta siromašnemu priseljenču odnesla vse, okoli 6000 lir vredno garderobo. Obtožnica ju je bremenila z dejanjem v zvezi zločin-stva napravljana lažnih listin po § 214-I in II. k. z., obenem pa prestopka prevare po § 334-I, drugi stavek k. z.

Aleksander Debenjak je stanoval nekaj časa v začasnem zavetišču na Fruiah. Kmalu pa je odšel. Pred svojim odhodom je shranil pri slugi svojo garderobo, ki jo je prinesel s seboj na begu pred voj-nimi nevarnostmi. V dveh kovčegih je imel najnujnejše obleko, precej perila, čevlje in razne toaletne potrebščine, kar vse je bilo, kakor smo že omenili vredno okoli 6000 lir. Obtoženi Franc pa je kmalu za tem zvedel, da je Debenjak nekje v tujini zaprt. Na-govoril je svojega tovariša Ivana za dvig kovčega.

V slaščičarni Pelicon sta sestavila pismo, s katerim je bil prinesen pisma pooblaščen, z legitimacijo nekega akademika Le-ona dvigniti oba kovčega. Ponaredila sta podpis Debenjaka. Ivan se je res napotil s pismom k slugi, ki mu je v dobri veri, ker se mu je dejansko legitimiral s predpisano legitimacijo, izročil oba kovčega. Obtoženca sta s prevaro izvaljeno blago deloma ob-držala zase, deloma sta ga razprodala, de-nar p aporabila. Tudi legitimacijo je Ivan izvalil o! njenega lastnika na goljuf v način ter z njo dvignil tudi razne podpore, ki so bile namene lastniku akademiku.

Oba obtoženca sta dejanje v bistvu priznavala. Senat ju je po krajšem posveto-vanju obsojil, in sicer Ivana na 5 mesecev strogega zapora in 50 lir denarne kazni, Franca pa na 7 mesecev strogega zapora in 50 lir denarne kazni.

Zelenjava je jela pohajati

Ljubljana, 24. februarja.

Z magistrata smo prejeli: Kakor druga leta tudi letos niso zelenja-darji ob najhujšem mrazu vozili zelenjave na živilski trg, saj tudi zelenjava naglo zmurne, poleg tega pa v letošnjem hudem mrazu nikoli ni mogel obstati na trgu. In kakor prejšnja leta so tudi letos v najhujši zimi nekatere gospodinjke same hodile v Krakovo in Trnovo k svojim stalnim do-baviteljem po najpotrebnejšo povrtnino. Ko je pa mraz ponehal, je bilo vedno manj ze-lenjave na trgu in mestno poglavarstvo je njega ubijem. Umreti hočem.

— Tu mora biti nekdo, — se je začul Helmin glas.

Ubijem jo, — je razmišljal Toivo. Nje-gova roka je iskala v temi puško. Pri tem je otipala nekaj mehkega. Zajec, ki je ležal na robu deske, se je zavalil doli v ala-mo.

— Nikar ne beži proč! — je zaklical fant. Glas mu je drhtel. Toivo je ležal nepre-mično na svojem mestu. Slišal je, kako je tipal fant v temi okrog sebe, potem je pa prižgal vžgalico. Fant je posvetil nad sla-mo. Kar je opazil zajca. Presenečeno ga je pobral in odhitel z njim k vratom.

— Helma! — je zaklical za dekletom, — Helma, nikar tako ne beži! Saj je bil samo mrtev zajec.

Toivo je ležal nepremično, glavo naslo-njeno na roke. Bilo mu je vse deveta briga, Helma, zajec, vse življenje. Bilo mu je zelo težko pri arcu. To je konec nečesa, je razmišljal Toivo, konec je nečesa lepega.

Zbudil se je ves premezan. Okrog njega je bilo temno in tiho. Toivo je spustil lestvo doli in zlezal po nji.

Postalo je bilo mrzlo. Toivo je krenil po ozki stezi čez polje, ker ni hotel iti mimo Helmine hiše. Stopal je počasi skozi temno noč, roke v žepih kratkega ovčjega kožuha.

Daleč tam na spetini polji je zasijala motna, zelenkasta luč. Njeni migljajoči žarki so se polgurali na jasnem nebu. Mo-tem odsev je padel na Mirna polja.

Toivo je dvignil glavo. Šel je severnoma siju naproti, ki mu je kazal pot, skrivno-sten, ugašajoč in zopet vzplamtavač liki tuja zvezda s svojim premičnim žarečim krizem.

moralo zelenjadarje vabiti na trg, da bi bilo čim največ gospodinjstev preskrbljenih s povrtnino.

Trdnice smo prebrpali, da bi zelenjadarji gotovo radi pripeljali svoje pridelek na trg, če bi jih imeli toliko kot so jih imeli ne-katera druga leta se o tem času.

Na drugi strani pa tudi tržno nadzorstvo niklar ni nameravalo, da bi zelenjadarje sililo na trg, če svoje blago lahko oddajo kar doma. Če bi bilo blaga preveč in bi se zelenjadarji bali izgube, bi zelenjavo brez dvoma radi pripeljali na trg, da se obvaru-jejo škode. Sezona je pa že zelo pozna za jeseni pridelano zelenjavo ter smo si tudi prejšnja leta meseca februarja in marca pomagali z uvoženo zelenjavo. Domačim zelenjadarjem bi delali krivico, če bi jim očitili, da zelenjavo prikrivajo ter jo hra-nijo samo za izbrane. Zato pa moramo po-slušati tudi mnenje zelenjadarjev.

Zaradi slabe jeseni in še slabše zime, ko so vsi vrtni globoko zamrzli že telaj, ko še ni ležal sneg, sta brez snežne odeje po-zleba motovilec in špinaca. Čeprav je po-zneje sneg pokril grede, vendar bo tej ze-lenjavi šele pomlad spet dala novo rast. Tako torej naši zelenjadarji nimajo več motovila in špinaca ter ju ne morejo pri-peljati na trg, čeprav bi bila cena še tako zvišana.

Upoštevati pa tudi moramo, da v teh razmerah porabimo znatno več zelenjave kot v mirnih časih, ker je na mizi pač znatno manj spremembe. Pomisliti moramo tudi, da se je število prebivalstva v našem mestu precej zvišalo, a zelenjave smo pri-delali manj kot druga leta.

Radi smo zelenjadarjem tudi očitili, da izbirajo gospodinjke ter jim hranijo zelenja-vo, druge gospodinjke je pa ne dobe pri njih. Vsak trgovec pač mora postreči svojega stalnega odjemalca, zato pa tega ne smemo zameriti zelenjadarjem. Ne smemo se tudi čuditi, če po Krakovem in Trnovem vidimo pogoste obiske gospodinj iz mesta, saj imamo takih obiskov po deželi toliko, da jih komaj preprejajo vlaki. Stvar je namreč ta-ka, da bo zelenjava v kratkem pošla, saj venar že čakamo novo povrtnino. Naši ze-lenjadarji se že pridno pripravljajo na po-mlad, da nam bodo čimprej postregli z než-no zrodno zelenjavo. Kleti in druge shram-be za zelenjavo so že skoraj prazne, zato pa moramo več čalati na jeseni prida-lano zelenjavo, pač bomo pa potrpeli do toplih dni, da nam naši zelenjadarji spet pripeljejo novo zelenjavo na trg.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Torek, 24. februarja: Matija

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Mali planinec

Kino Sloga: Rdeče rože

Kino Union: Rigoletto

PRIREDITVE V NEDELJO

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 53, Trn-koczy ded, Mestni trg 4, Ustar, Selen-burgova ulica 7.

Kazni za posest orožja

Rim, 23. febr. s. Službeni list je pred-snočnim objavil kraljevi zakonski dekret, ki določa:

Kdorkoli bi si brez pristanka pristojnih oblasti ali brez utemeljenega razloga pri-svajal strelno orožje, njegove dele, municijo ali eksplozivna sredstva, ki se smatrajo za vojne potrebščine, bo kaznovan z zapo-rom do 3 let ali z globoko do 5000 lir, če je spričo njegovega dejanja ogrožena javna varnost. Ista kazen velja tudi za vsakogar, ki bi našel take predmete in se jih poslužil. V takem primeru je dolžan nemudoma pri-javiti te vojne potrebščine poveljstvu ka-rabinerjev ali kakih drugih oblasti, razen, če se izkaže, da so o tem že obveščeni. Za vse prekrške te določbe so določene zaporne kazni do enega leta in globe do 2000 lir. Odredbe, ki so o tem doslej veljale na dr-žavnem ozemlju so odpravljene.

Dekret se je uveljavil z večerajšnjim dnev na področju Kraljevine in tudi na ozemljih ki so bile anektirane s kraljevinimi zakonski-mi dekreti 19. maja 1941-XIX št. 291 in 18. maja 1941-XIX št. 452, na italijanskih otokih na Egejskem morju dan po objavi zakonskega dekreta v »Službenem listu« tega otočja, v Libiji in Libijski Sahari pa dan po objavi tega zakonskega dekreta v služ-benem listu libijske vlade.

Iz Spodnje Štajerske

— Trije novi otroški vrtni v Mariboru. Okrožje Maribor-mesto je dobilo tri otro-ške vrtnice. Pet otroških vrtnic trenutno preurejajo, 14 jih je pa še v načrtu. V njih bodo dobivali otroci siromašnih staršev dobre in izdatne južine.

— Vojaški koncert v Mariboru. Vojaška godba je v Mariboru zadnje čase že ope-tovano z uspehom nastopila. S posebnim navdušenjem je sprejela občinstvo njen na-stop predzadnjo soboto in nedeljo, ko je sodelovala na proslavi dneva nemške pol-ičije. Zadnjo nedeljo je pa priredila voja-ška godba koncert v korist zimske pomoči.

Zvečer je priredila v Götzovi dvorani go-dalni koncert, ki je bil zelo dobro obiskan. — Mariborske gospodinjke se uče kuhati. Na živilske nakaznice se dobivajo zdaj v Nemčiji tudi ovseni kosmiči, ki jih pa na Spod. štajerskem gospodinjke še ne poznajo dobro, čeprav so izvrstno živilo, saj vse-bujejo vse redline snovi. Za živilsko mladino ni boljšega kosila ali večerje kakor je kaša iz ovsenih kosmičev. Pa tudi odrasli radi jedo razne iz njih kuhane jedi. Gos-podinjki nudijo dobrodošlo izpremembo v jedilnem listu. Ženski odtsek v štajer-skem Heimathundu je razstavil v izlož-benem oknu na Tegethofovi cesti neka-tere jedi iz ovsenih kosmičev in gospodin-je lahko brezplačno dobe zedevne recepte.

Radio Ljubljana

CETREK, 26. FEBRUARJA 1942-XX

Ob 7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Ope-retna glasba, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanski. 12.15: Golob-Ada-diev duo na harmoniki. 12.40: Ambrosia-nov trio. 13: Napoved časa. Poročila v ita-lijanski. 13.15: Komunique Glavnege stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Ljub-lanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanica in komorni zbor. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Prenos koncerta iz Nem-čije. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Nove plošče Cetra. 19.30: Poročila v slo-venščini. 20.30: »Norma«, drama v dveh de-20: Napoved časa, poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slo-venščini. 20.30: »Norma«, drama v dveh de-janjih, dolo Felica Romanija, glasba Vincen-za Bellinija, v odmoru predavanje v sloven-ščini, po operi poročila v italijanski.

Mrtev zajec

S puško na rami jo je mahal Toivo po tihem gozdu. Na jermenu njegovega krat-kega ovčjega kožuha je visel zajec z zve-zanimi zadnjimi nogami. Kar je Toivo ob-stal, si popravič čepico in pridržal sapo.

Vse je bilo tiho. Toivo je počakal nekaj časa, potem je pa nadaljeval svojo pot. Ze-zopet je mislil na Helmo. Videl je njen obraz pred seboj z obema jamicama in daleč na-razen stoječimi svetlo rjavimi očmi pod širokimi, temnimi obrvmi. Čim se zmračil, odnese zajca pred vrata rdeče hišice, kjer prebiva s svojo teto, potrka na okno in se skrjuje za vodnjak. Mislil je na to, kako je zadnjo nedeljo spremljal Helmo po plesu domov in kako sta se v temnem gozdiču poljubovala. Danes je bila zopet nedelja, danes bo zopet zvečer ples v vasi. Danes pojdetta zopet skupaj domov skozi temni gozdič.

Večerna zarja je ugašala za drevjem. Toivo je pospešil korake.

— Stoj! — je zaklical nekdo. Toivo je obstal in se obrnil. Pri visoki skladovnici drv je stal mož v visokih klobučevinastih škornjih in s puško čez ramo. Gozlni ču-vaj! Toivo je hotel z

O zaščiti izkopnin in starih zgradb v Ljubljani

Kakšne so obveznosti lastnikov stavb in najditeljev zgodovinskih izkopnin

Ljubljana, 24. februarja. Ozemlje današnje Ljubljane se je v skoraj tisočletnem razvoju zelo povečalo. Na prvem mestu je bilo, ki so ga zgodovinarji ugotovili ne glede na rimsko naselbino v šentjakobskem okraju. Na teritoriju prvih začetkov Ljubljane in njenega razvoja tja do 18. stoletja je še danes bodisi pol zemlji bodisi v stavbah mnogo zgodovinskih dokazov, kako se je Ljubljana razvijala. Da bi te dokaze, ki so žive priče različnih razvojnih dob, ne uničili novejši mestni razvoj, je ljubljanska mestna občina že skoraj pred desetimi leti na podlagi določb gradbenega zakona predpisala poseben pravilnik o zaščiti zgodovinskih in umetniških spomenkov in zgradb ter tudi o zaščiti zgodovinskih izkopnin.

Pravilnik, ki ga mora upoštevati vsak lastnik zaščitene zemljišča in za zgradbo, je predpisal za kraje zgodovinskega in umetniškega značaja in zaščitil načelno vse ozemlje stare Ljubljane, kolikor ga je bilo do konca 18. stoletja v mestnem obzidju. Natančneje je bilo določeno kot zaščiteno ozemlje tisto, ki je med naslednjimi mejami: Vožarski pot, Ljubljanska do šentjakobskega mostu, Zoisova cesta, Emonska cesta in Vegova ulica, Dvorni trg, nato pa Ljubljanska do Zmajskega mostu, od koder krene meja čez Vodnikov in Krekovo trgo do vzhodja Grajske planote. Zaščiteno je tudi vse grajsko ozemlje. Omenjeni pravilnik obvezuje vsakogar, da mora ozemlje stare Ljubljane vzdrževati in dopolnjevati v svojem zgodovinsko umetniškem značaju in pravi, da se mora v splošnem ohraniti sedanji tloris dela mesta. Pravilnik zahteva, da se morajo vzdrževati glavne višinske črte stavb in sedanji način strešnega kritja z bobrovci. Prav tako se mora skladno prilagoditi značaju tega dela Ljubljane naprava novih ali preurejanje obstoječih fasad in izloženih portalov.

Skrb mestnega načelstva za zaščito zgodovinskih in umetniških spomenkov pa se ni ustavila samo pri tem splošnem določilu, temveč je pravilnik še posebej zaščitil določene stavbe oziroma njih dele. Med

zaščitene polrobne in med drugim zaščitene izrečno tudi zunanjsčine vseh ljubljanskih cerkva, na Celovski cesti Cerkovni grad, na Cesti dveh cesarjev paviljon v mestnem logu na V. u. v Dolničarjevi ulici je zaščitena zunanjsčina in portal duhovskega semenišča, na Emonski cesti ostanki mestnega in rimskega zidu v vrtovih Zupančičevih naslednikov in viteškega reda ter ob Jakopiču kakor tudi kapelca z okrog 700 let starim kipom. Na Grajski planoti je zaščitena grad z vsemi vodnjaki. Na trgu Sv. Jakoba je v Virantovi hiši zaščitena fasada, portal, stopnišče s slikano kupolo in slikano kapelo. Na Karloviški cesti portal vojne kasarne, na Krekovem trgu oglati mestni stolp, na Mestnem trgu zunanjsčina veže in dvorišče v notranjini mestnega magistrata. Na Na Mirju rimski zid, na Napoleonovem trgu komenda viteškega reda, zunanjsčina in ves kompleks s cerkvijo, Prel. Škofijo celotna zasnova hiše številka 3, na vse strani s pomolom in konzolami pod kapom ter dvorišče. Prav tako je zaščitena Pred. Škofija fasada, zunanjsčina na vse strani, dvorišče in stopnišče škofovske palače.

Med spomeniki so zaščitene spomenik ob Grubarjevem prekopu iz leta 1825, spomenik ob mostu čez Iščo iz leta 1833, Hrenov križ na Ambroževem trgu, Marijin spomenik na Sv. Jakoba trgu, Mikišičev spomenik na Rinskem trgu, Prešernov spomenik na Marijinem trgu, Robbov vodnjak na Mestnem trgu, spomenik padlim vojakom na Hrvatskem trgu, znamenje Sv. Trojice na Kongresnem trgu, Trubarjev spomenik v Ulici 3. maja, Valvazorjev spomenik na Valvazorjevem trgu in Vodnikov spomenik na Vodnikovem trgu. Na Starem trgu je zaščitena tako imenovani Črnomeljki dvorec, ki spada estetsko med najvažnejša spomenja v Ljubljani. Je to hiša številka 2, od katere je zaščitena kompozicija mase vsega kompleksa med Trancem, Starem trgom in obrežjem Ljubljane. Na Starem trgu je med drugimi zaščitena fasada h. št. 34, last verskega zaklada, dalje Stiški dvorec. Izven ozemlja najstarejše Ljubljane

ne pa so med drugim v Tivoliskem gozdu zaščitene tudi francoski in avstrijski okopi. Razen zgradb pa so bile z omenjenim pravilnikom zaščitene tudi zgodovinske zgradbe. Pravilnik določa, da mora lastnik zemljišča na vsem področju mestne občine ljubljanske prijaviti vsako starinsko najdbo, ki jo napravi posredno ali neposredno takoj muzejski upravi. Pravilnik obvezuje v tem pogledu tako gradbene vodje kot polirje, predelavce in delavce. Najdenih predmetov ni sme skrivati, a se manj jih zavreči, kot ničvredne. Mestno načelstvo je upravičeno, če domneva, da se bodo na najdišču izkopali še nadaljnji zgodovinski važni predmeti, prepovedati vsako samolastno izkopavanje, to pa le tako dolgo, da preišče kraj strokovno policijski muzejski uradnik.

V pogledu izkopnin je zaščiteno nekdanje ozemlje Emone, njene okolice in njenih pokopališč. To ozemlje je omejeno takole: severni rob Kongresnega trga in njega podaljšek do Ljubljane, Ljubljanska do izliva Gradaščice, nato Gradaščica do Groharjeve ceste, Groharjeva cesta do Vistovškove ulice, Vrstovškova ulica, Volarjeva ulica, Idrijska ulica do Postojnske ulice, Postojnska ulica, Oražnova ulica do železniške proge, železniška proga do Tobacne ulice, Tobacna ulica do Levstikove ulice, Levstikova ulica, Šubičeva ulica in njen podaljšek do severnega roba Kongresnega trga. Zaščiteno je k temu še po 150 m širok pas na vsako stran Trševske ceste, od Kongresnega trga, pa do ulice Bežigrad. Končno je zaščiteno ozemlje botaničnega vrta in njegove okolice in sicer do 150 m oddaljenosti na vse strani od ograje tega vrta.

Gradbeno dovoljenje za zidanje na zaščiteno ozemlje se izda v smislu določb omejenega pravilnika šele, ko prošilec predloži izjavo Narodnega muzeja, ali je na zadevnem stavbišču znanstveno zainteresiran ali ne. Če Narodni muzej izjavi, da je zainteresiran, kar se mora zgoditi v roku 10 dni, se lastniku izda gradbeno dovoljenje pogojno. Lastnik mora dati Narodnemu muzeju možnost, da stavišče v določenem roku na svoje stroške preišče.

OPERA

Torek, 24. febr.: ob 17.: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Red Premierski. Sreda, 25. febr.: ob 17.: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Red Sreda.

Četrtek, 26. febr.: ob 16.30: Aida. Izven.

Premierski abonenti bodo imeli drevo, abonenti reda Sreda pa jutri ob 17. predstavo Benečevе opere »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron«. Zasedba je sledeča: Zupan Matije - Zupan, Lenka, njegova hči, Barbičeva, Hela Fieldova, milijonarka - Japljeva, Tino Klement, tenor - B. Sanci. Četrtek, 26. febr.: ob 17.30: Voda. Red Četrtek.

Abonenti reda Torek bodo imeli drevo ob 17.30 uprizoritve Cenzovne tridejanke »Zaljubljeni ženak«. Delo je salonska igra, katere dejanje se godi v boljših meščanskih krogih. Glavna oseba je mlada, čustvena zakonska žena, ki se premišljeno bori za izgubljeno ljubezen svojega moža. Igrali Riba, reporter - M. Sanci, Pavel Toma, poročnik - Janko, Maruša - Poličeva, občinski stražnik - J. Rus, primaš - Simončič. Dirigent Simoniti, koreograf inž. Golovin.

Otroci, ki sodelujejo pri Leharjevi mladinski operi »Indija Koromandija«, ki jo bo uprizorila Opera v prvi polovici prihodnjega meseca, bodo imeli skušnjo v petek in soboto ob 15. ter v nedeljo ob 10.30.

Prepoved izhoda iz mesta Ljubljane

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XXIX št. 291 odreja:

Cl. 1. Do nadaljnje odredbe je od 15. ure danes, 23. februarja 1942-XX, prebivalstvu Ljubljane prepovedano odhajanje iz mesta.

Cl. 2. Vstop v mesto je dovoljen samo dobaviteljem živil in tistim osebam, ki imajo za to iz razlogov javnih koristi utemeljen vzrok in ki predlože nadzornim postajam ob cestah in železnicah za spodaj navedene kraje osebne listine o istovetnosti, opremljene s fotografijo:

Brezovica, Dravljica, St. Vid, Kleče, Jezica, Tomačev, Hrasnje, Zalag, Dobrunje, Škofljica, Studenec-Ig.

Cl. 3. Proti osebam, ki bi skušale priti v mesto ali oditi iz njega na drugih krajih kot so naštetih v členu 2., se uporabi orožje, in sicer podnevi po enem samem pozivu, ponoči, t. j. od 19. do 7. ure, pa brez poziva.

Cl. 4. Kršitelji določb iz členov 1. in 2. te naredbenice se kaznujejo z zaporom do šestih mesecev in v denarju do Lir 5000.

Za soljenje teh prekrškov je pristojno vojaško vojno sodišče.

Ljubljana, dne 23. februarja 1942-XX. Visoki komisar: Emilio Grazioli.

Zavod za alkoholike v Ljubljani

Mestni fizikat opozarja leto za letom, da bi bil v Ljubljani nujno potreben zavod za alkoholike in posebna posvetovalnica

Ljubljana, 24. februarja. Ves boj proti alkoholizmu pri nas je ostal papirnat. Bilo je mnogo besed, leko gorja je povzročil alkohol, a drugega nismo znali, kakor naštevati pogubne posledice alkoholizma. Včasih smo tudi zvalili na alkoholizem sam na sebi krivdo za vse nesreče. Največja napaka tega boja proti pijančenju je pa bila, da smo videli v alkoholizmu vedno le vzrok zla, ne pa posledice drugih, globljih vzrokov, n. pr. gospodarskih in socialnih. Rešitev od tega zla smo videli v abstinenci: kratkoma vsi bi naj postali abstinenti in alkoholizem bi bil izkoreninjen enkrat za vselej. To je isti recept: postanimo vsi svetniki, pa ne bo več greeha na svetu.

Menda ni nihče pomislil, da alkoholizma ni mogoče povsem izkoreniniti, dokler so na svetu alkoholne pijače. Če bi pa naj odpravili alkoholne pijače, bi bilo treba velikih gospodarskih reform. Ali je mogoče kratkoma uničiti vse vinograde, zatreči industrijo alkoholnih pijač in vse gospodarske stroke, ki so z njo v zvezi? Boj proti alkoholizmu bi se torej moral začeti na gospodarskem polju. Zato bi pa moral biti tudi gospodarsko in ne le idejno utemeljen. Toda kdo lahko nastopi uspešno proti alkoholizmu s podobnimi predlogi, zlasti še, ko so sovražniki alkoholnih pijač v velikih manjšini? Niti zdravniki ne soglašajo, da je alkohol škodljiv. Nekateri celo trde, da je zmerno uživanje alkoholnih pijač lahko koristno, nemerno pitje pa škoduje, ne glede na to, kaj pijete, češ, če pijete dan za dnem po 10 litrov žitne kave, si boš najbrž prav tako naglo pokvaril zdravje, kakor če zlijesh po grlu 10 litrov piva. Posamezni zdravniki domnevajo, da mora vino vsebovati mnoge človeškemu organizmu koristne snovi, rudnine in vitaminske, kar se ni primerno raziskano, kajti, če že pri-

znamo, da je redilno in zdravilno grozdje, ne moremo na lepem trditi, da je strup vino. Kolčina spreminja kakovost: do neke količine je vino neškodljivo in še celo zdravju koristno, če ga popiješ preveč, se spremeni v strup. Tako pravijo zdravniki in zakaj bi jim ne verjeli?

Verjeti jim pa seveda moramo tudi, da je alkoholizem velika nesreča, ter da je alkohol pogubil že nešteto ljudi. Nihče ne more dvomiti, da je boj proti alkoholizmu upravičen in celo nujen. Toda če že hočemo zatirati alkoholizem, to se pravi: zatiranje s alkoholom, ter pijančevanje, ki spravlja v pogubo številne družine, mora biti delo konkretno, ne pa, da bi se zadovoljevali le z lepimi besedami. To se pravi, če že ni mogoče preprečiti vseh ljudi, naj postanejo abstinenti in ne preprečiti, da bi nekateri ne pili preveč, moramo vsaj preprečiti najbolj škodljive posledice alkoholizma, kolikor je mogoče.

In kaj lahko uklenemo proti najbolj nevarnim ter škodljivim izrastkom alkoholizma? Če pri nas javnost ne gleda s primerno resnostjo na alkoholizem kot zlo, ki izpodreja narodove korenine, pa morajo nanj vsaj opozarjati ustanove, ki služijo interesom zdravstva. Zato je razumljivo, da mestni fizikat leto za letom opozarja, kako potrebno bi bilo, da bi Ljubljana dobila zavod za alkoholike. Hkrati bi pa bilo treba ustanoviti tudi posvetovalnico, kamor bi se zatekali nesrečni ljudje, ki trpe zaradi alkoholizma posredno ali neposredno. Da pa pri nas ni pravega smisla za boj proti alkoholizmu, sprevidimo že iz tega, da je postalo poročilo fizikata stercotipno — ponavljanje od leta do leta, kaj bi bilo treba ukretni: ustanoviti zavod za alkoholike s posvetovalnico, ker pač do ustanovitve tako dolgo ne pride.

Položaj v nemškem nogometnem prvenstvu

Po približno šestih tednih se bo začelo že ožje prvenstveno tekmovanje

Tekmovanje za nemško nogometno prvenstvo se vsi letos že 33. leto. Nad 250 klubov je razdeljenih v skupine po večjih okrožjih in zmagovalci bodo sodelovali v ožjem končnem in odločilnem tekmovanju. Še poltrudi mesec pa bodo tekmovanja po okrožjih končali in izbrani kandidati za glavno tekmovanje.

Doslej je samo en klub že zagotovil vodenje v odločilnih tekmah. V vzhodno-pruskem okrožju je zmagal »Königsberg«, ki je zbral 20 točk, izgubil pa samo 2. Izredno ugoden je tudi njegov količnik golov (55:12).

V tekmovalni skupini Vzhodne marke je do konca na sporedu še precej tekem, kar pa, da lanske velikomestni prvak du-najski »Rapid« letos ne bo prišel v ožje tekmovanje. Sedaj je šele na petem mestu in čeprav se je vodeč »Austrij« sreča zmerila, so pred njim še trije močni tekme: F. C. Wien, Vienna in Wacker.

V westfalskem okrožju je v vodstvu »Joviti« »Schalke«, ki je vseh zadnjih 3 let zastopal Westfalijo v odločilnih tekmah državnega prvenstva. V 12 tekmah je »Schalke« doživel samo en poraz in ima med vsemi klubi Nemčije najboljšo razliko golov 69:7. V kölnskem okrožju vodi znani »99 Köln« s 3 točkami prednosti pred »Köln-Mühlheimom«.

V neugodnem položaju je v saškem okrožju pokalni nemški prvak »Dresdener F. C.« Pred njim je v vodstvu »Planitzer« sicer samo z eno točko razlike, vendar pa je DFC v zadnjih tekmah zelo popustil in njegovi prijatelji se boje, da mu ne bo uspelo več pririntiti se na prvo mesto. DFC je zadnja leta vedno sodeloval v ožjih tekmovanjih in bil nevaren nasprotnik vsem najboljšim klubom.

V bavarskem okrožju vodita »Kleeblatt« iz Fürtura in FC 05 »Schweinfurt«. Bivši nemški prvak FC »Nürnberg« je celo na četrtem mestu. Iz ostalih manjših in manjšanskih okrožij za omenimo, da se v hamburškem borita za vstop predvsem bivši dvakratni nemški prvak »Sportverein« in njegov večni tekmeč »Eintracht«. V sudeškem okrožju ima največ upov »Prag«, ki sta mu glavna tekmeča »Teplitz« in »Olmütze«.

Boks: Italija—Švica 14:4

V soboto zvečer je bil v Zenevi boksarski dvoboj med drugim moštvom Italije in prvim moštvom Švice. Italijo so zastopali Falcinelli, Nardecchia, Glanogni, Tiberti, Vacini, Battaglia, De Paolis in Cislotti, za švicarske barve pa so se borili Vuillelona, Sigfrid, Bandle, Guillaume, Mayer, Burger, Müller in Stettler.

DNEVNE VESTI

— Obsežno kulturno delo društva »Dante Alighieri« v tujini. Klub vojnih težavam je znano društvo »Dante Alighieri« tudi v sedanji seziji izvedlo številne kulturne prireditve na sedežih svojih odborov v tujini v sodelovanju z generalnim ravnanstvom za Italijane v tujini. Koncerti s sodelovanjem odličnih umetnikov so bili v Baslu, Bellinzoni, Bernu, Chiassu, Gdan-sku, Draždnu, Essenju, Frankfurtu, Freiburgu, Zenevi, Gradcu, Inomostu, Lipskem, Luganu, Monakovem, Neuchatelju, Nürnbergu, Tirani, Beljaku in Curihu. Razen koncertov so se vršila tudi številna predavanja in proslave s tujini in italijanskimi govorniki, med katerimi jih je bilo nekaj odposlanih naravnost iz Italije. Tečaj italijanskega jezika so bili odprti v Anversu, Bernu, Gdan-sku, Essenju, Freiburgu, Zenevi, Gradcu, Haarlenu, Helsinkih, Carigradu, La Chaux de Fondsu, L'aji, Linzu, Neuchatelju, Nizli, Parizu, Sankt Gallenu, Smirni, Tangerju, na Dunaju in v Würzburgu.

— Vážni uspehi paviškega očesnega zdravstva. Paviško zdravniško kirurško društvo je priredilo v soboto v avli očesne klinike paviške univerze zanimivo predavanje, ki so mu razen zdravnikov prisostvoval tudi številni univerzitetni profesorji, asistenti, akademiki in druge osebe. Predaval je dr. svet. prof. Angelo Vicolo, ravnatelj očesne klinike, o čeratioplastici, to je o nadomestitvi dela nepro-zorne ročenice s prozorno. Predavatelj je opisal 13 primerov ročenice nadomestitve, ki jih je izvršil zadnja leta, z operacijami, ki naj bi vrnil vid očesu, dotlej smatranim za izgubljeno. Predstavil je poslušal-cem človeka, ki se je rodil slep na obe ci. Z operacijo, pri kateri je uporabil ročenico, komaj dva uri mrtvega človeka, mu je vrnil vid in srečni človek bo se dni odpuščen z dobrim vidom. Da se bo pa dosegla večja gotovost glede izida operacij, bo nujno premagati še nekatere tehnične težkoče. Pri dosedanjem številu operacij je bil dosežen uspeh v 50% primerov. To izpodbuja k nadaljnjemu trudu za čim uspešnejšo in širšo uporabo metode, od katere si obetajo številni slepci vrnitev vida.

— Založna triestke družine. Sredi oktobra lani je 33letni Dante Raguseo obiskal svoj hčerko Ano Marijo, ki je živeja pri njegovi ločeni ženi. Nesrečne je po nekaterih besedah potegnili samokres in streljal brezumno okoli sebe. Ubil je svojo iz-sčo Rozo Neglicovo, ranil pa ženo Lino Hvastjevo in malo Ano Marijo. Za to dejanje je odgovarjal konec preteklega tedna pred okrožnim sodiščem. Obtožnica pa mu je očitala tudi nepravilnosti, ki jih je zagrešil v občinski službi v zvezi s postavljanjem z živilskimi izkaznicami. Sodni-ga je zaradi zmanjšanih duševnih sposobnosti obsodilo na 25 let in 8 mesecev ro-bije.

— Med tem ko je bil na dopustu, so ga po pomoti proglasili za izginulega. Najprej vojaške nato pa še občinske oblasti so te dni javile družini Guaitani v Milano, da je izgubljena sled za vojakom voznikom Antonom Guaitanijem na bojišču v severni Afriki. Družino pa žalostni obvestili nista spravili iz ravnovesja, saj je bil izginulni Anton Guaitani — doma na dopustu. Vojaška oblastva, ki so postopala skrbno in natančno, so obvestilo odposlala po izidu prve preiskave. Guaitani je bil na neki prevoznici padel v morje. Ooremljen z rešilnim pasom je 5 ur plaval ponoči po morju, dokler ga niso opazili z neke druge ladje in ga rešili. Ko se je vrnil na svoje izhodno mesto je dobil nekaj dni dopusta in in ko je prišlo nepričakovano obvestilo, je bil že doma.

— Vsi velesejmi razen milanskega odpovedani. Z namenom, da se v sedanjem važnem trenutku zadovoljijo predvsem vrhovne potrebe vojske, je bilo sklenjeno, kakor poroča nedeljski »Corriere della Sera« odpovedati letos vse razstave in vzorčne velesejme. S tem bo mnogo prevoznih sredstev razbremenjenih in na razvo-

vojski. Edini izjemi sta mednarodni vzorčni velesej v Milano od 11. do 27. aprila in »Razstava gledaliških umetnih obrti« od 26. aprila do 31. maja v Firenzi. Izjema za milanski velesej je bila napravljena predvsem zato, ker so pripravljala dela že zelo napredovala in je zagotovljena udeležba številnih tujih držav.

— Rok za prijavo terjatev in dolgov pri Pobotnem uradu Visokega komisarjata v Ljubljani je podaljšan do 1. marca 1942-XX. Po tem roku se prijave, razen v primerih, da je seznam izseljencev kasneje izšel, ne bodo obravnavale.

— Nesreče. Včeraj so pripeljali v ljubljansko bolnišnico z dežele le dva pomere-čenca. Alojz Mavec, 33letni vozač v kočev-skem premovalniku, je padel v rov in se ranil na glavi. — Miroslav Rak, 32letni sin vlakovodja iz Vevč, si je včeraj pri sankanju zlomil levo roko. — Ana Prestopnik, 77-letna postrežnica iz Ljubljane je padla na cesti in si zlomila levo nogo. — Matija Rački, 29letni trgovski pomočnik iz Ljubljane je padel na steklenico in se obrezal po obrazu.

Iz Ljubljane

—lj Vedno topleje. Jug prinaša vedno toplejše zračne plasti in včeraj se je že zelo ogrelo. Popoldne ni več zmrzovalo. Najvišja dnevna temperatura je znašala sredi mesta +1.8°. Zanimivo je, da je bilo zunaj mesta topleje kakor med mestnim zidovjem, kjer se vremenske spremembe ne čutijo tako kmalu. Tako je znašala najvišja dnevna temperatura včeraj v Trnovem 2.4°. Tudi davi je bilo v Trnovem topleje kakor v Zvezdi; v Trnovem je znašala temperat-ura 1.8°, v Zvezdi pa 0.2°. Snežna plast je bila davi 45 cm debela. Včeraj je zapadlo 2 cm snega.

—lj V vrtnarskem tečaju Sadržarske in vrtnarske podružnice Ljubljana II. bo predaval v sredo dne 25. t. m. g. inž. Janežič Franjo o spomladanskem zatiranju bo-leznih in škodljivcev na sadnem drevju (torej o škropljenju, nastavljanju pastj in lepilnih pasov, biološkem zatiranju itd.). Začetek točno ob 18. uri zvečer v kemijski predavalnici na I. dr. realni gimnaziji v Vegovi ulici. Sklopitele slike. Vstop prost. Podružnica bo tudi letos opravljala škropljenje sadnega drevja z arborinom in žvepleno-apneno brozgo prvenstveno svojim članom po nizkih cenah. Prijave naj se pošljejo, čimprej najkasneje do 5. marca na naslov blaginjaka g. T. Drenška, Cesta v Rožno dolino 36, (tel. št. 2355) z navedbo ali želi naročiti arborin ali žvepleno-apneno brozgo. Podružnica tudi posoja svojim članom ročne nahrbitne škopolnice in oddaja škropiva. Tudi te prijave je poslati na gornji naslov.

—lj Dobava navadnega in kvalitetnega gradiva za vzdrževanje in gradnjo makadamskih cest in potov je razpisalo ljubljansko mestno poglavarstvo ter bo dražba gradiva iz gramoznice v sredo 11. marca ob 10. uri, dražba gradiva iz kamnolomov pa v petek 13. marca ob 10. uri na mestnem mestnem nadzorstvu v pritličju na Vrazo-vem trgu št. 4, kjer interesi dobe tudi vsa potrebna pojasnila in razpisne pripo-močke za 5 L. Razpis izide v prihodnji številki »Službenega lista«.

—lj Milo za mesec februar je že prišlo. Trgovci, rajonirani pri veletrgovcih Jela-činu, Šarabonu in pri Krisper Coloniala, dobe nakaznice za milo v mestnem preskr-bovalnem uradu, drugi pa tam, kjer so jih dobivali doslej.

—lj Koncerti znamenitega čelista N. Branellija, ki se bo vršil v petek dne 27. t. m., bo imel naslednji spored: 1. Rihard Strauss: Sonata op. 6. 2. Beethoven: Variacije na Mozartov tema iz opere Čarobni piščal. 3. Paradisi: Siciliana. 4. Boccherini: Rondo. 5. Boccherini: Koncert v d-duru z Brunellovo kandelico. 6. Debussy: Sanje. 7. Zanella - Bonucci: Čercherz. 8. Alfano: Romunski ples. 9. Duncel-Brunelli: Predica. Pri klavirju pianist Simoncelli. Koncert bo v veliki

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30
KINO MATICA • TELEFON 22-41
Dogodivščina malega dekca v pretekli svetovni vojni po romanu Salvatorja Gotte
Mali planince
Ello Sannangelo — Mario Ferrari — Mario Artese itd.
KINO UNIOR • TELEFON 22-21
Nemirno delo Viktor Hugo-jeve drame, ki jo je napisal slavni Giuseppe Verdi v operi
Rigoletto
Michel Simon, Paola Barbara, Rosano
KINO SLOGA • TELEFON 27-30
Zabavna filmska komedija po znanem gledališkem komadu
Rdeče rože
Viktor de Sica, Umberto Melnati, Renée Saint Cyr, Vili Glei

Filharmonični dvorani. Začetek točno ob pol 7. uri zvečer. Predprodaja vstopnic v Knjižarni Glasbene Matice.
—lj Za mestno revče je arhitekt gosp. Jožep Costantineria mesto cvetja na krsto gđ. Eleonore Dev podaril 100 L, poleg tega pa še 100 L namesto cvetja na krsto g. Avgusta Praprotnika. Mestno poglavarstvo izreka dobrotniku najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih. Počastite rajne z dobrimi deli!

26. II. OB 18.30 PREMIERA VESELI TEATER

—lj Premiera v »Veselim teateru« bo v četrtek 26. februarja ob 18.30. Predvajali bomo popolnoma nov program šte. 16. Spored: kratka drama »Ljubosumnost«, Vombargarjeva enodejanka »Čudna snubca«, skeč Skandal v Stranč hotelu, kupleta Ljubljenska rodbina in Srečanje v parku, predavanje profesorja zgodovine, povest o študentu, kratek intermezzo itd. Pripravi smo, da bo naš novi vsestransko skrbno izbran program dosegel popoln uspeh. — Predprodaja vstopnic v četrtek ob 10. do pol 13. in od 16. ure dalje. — Naslednje predstave: v soboto ob 18.30, v nedeljo ob 14.30, 16.30 in 18.30.

—lj Srečni pisnovi s starih trgajo telefonske klice. Južni sneg, ki je zapadel včeraj, ni napravil smu na sebi posebne škoda v mestu — nekoliko večja škoda je zunaj mesta — pač pa so potrgali precej prostih telefonskih vodov snežni plazovi, ki drse s streh. Davi je bilo izključenih okrog 40 telefonskih naročnikov v mestu.

Naše gledališče

DRAMA
Torek, 24. febr.: ob 17.30: Zaljubljena žena. Red. Torek.
Sreda, 25. febr.: ob 17.30: Človek, ki je videl smrt. Red A.
bodo: Severjeva, Nakrat. V. Juvanova, Gregorin, Nablocka, J. Boltarjeva, Peček, Brezgar in Orel. Režiser prof. Šest, inscenator inž. Franz.

V sredo ob 17.30 bodo odigrali za red A. tridejansko komedijo romunskega pisatelja Victorja Eftimija »Človek, ki je videl smrt«. Godi se v polpretekli dobi v hiši bogatega vinskega trgovca Aleksandra Filimona. Dejanje se plete okrog neznanega ptopuha, ki ga reši Filimon s skokom v vodo pred samomorom. Odločilni vpliv, ki ga zadobi ptopuh v rodbini, povzroči razne konflikte, a prinese tudi zadovoljstvo. Igrali bodo: Cesar, Gabrijelčičeva, Simičeva, Vladimir, Skrbinec, Raztresen in Jan. Režiser in inscenator inž. arh. Stupica.

Inseriraj v »Stov. Narodu«

MALI OGLASI

»ALPA« CAJ se dobi v vsaki trgovini.

DOJILJE!
Pijte medic! Otroci bodo čim krepkejši, močne krvi in odporni proti raznim boleznim. — Pristno Ambrozevo medicino dobite le v — Medarni — Ljubljana, Zidovska ulica 6.

Premog — drva — oglje

specialno oglje za generatorje vedno na zalogi pri

Resman Lojze
LJUBLJANA, CESTA 29. OKTOBRA (RIMSKA) 21 — Telefon 44-90

Kaditi ali ne kaditi?

Kako so ga rešili naši kadilci lani, ko so pokadili za 83.449.411 lir tobaka

Ljubljana, 24. februarja. Menda ni kadilca, ki bi si ne zastavil prej ali slej vprašanja: Kaditi ali ne kaditi? Nekateri si ga zastavljajo s pristno hamletovsko tragičnostjo in neodločnostjo. Z neodločnostjo nedvomno vsi, kdor se kdaj zapiše božanstvu nikotinu, se mu preda v roke tako rekoč brezpogojno in nima več proste volje. Nikotin je njegov gospodar, kadilec je pa samo lastnik tobaka. Seveda, dokler ga ne pokadi. Ta odnos med tobakom in kadilcem bi zaslužil posebno študijo. Pravimo, da človek ne pozna nobenih starih čustev ter da mu je tudi tuja tako opevana zvestoba do gruba. Zato se pa spomnite samo, da velika večna kadilec ostane zvesta tobaku do smrti. Boj trdne zvestobe najbrž ni na svetu.

»Če bi hotel...«

Seveda se skoraj vsak kadilec hoče izneveriti tobaku prej ali slej. Ne zastavlja si le enkrat vprašanja ali naj opusti kaj, neietokrat sklene, da se bo odpovedal tobaku. Skoraj vsak se baha s svojo trdno voljo, z močjo samozatajevanja, češ, **da le hočem**, pa ne bom več kadil, nikdar več. Ko pa začne zopet kaditi po kratkem postu in se mu posmehujejo, pravi, da zopet kadim, ker se počni hotel odpovedati tobaku, če bi se pa hotel...

Slavospev tobakemu dimu

Sicer pa nekateri dunoviti kadilci najdejo zele lepše izgovore za svojo strast. Opevajo kadilsko strast kakor ne morejo niti najboljši pesniki najlepših čustev. Dovedujejo kadilec in nekadilec, da postane človek človek šele v območju tobaknega dima. Če so kdaj opustili kajenje, so izgubili duševno ravnotežje, živci so jim postali neobčutljivi, možgani leni. Človek se je počutil pobtega, brez vsake življenjske vneme. Zdelo se mu je, da je izgubil enega izmed čutov. Ni mogel več misliti, bil je brez vsakega zanosa in domišljije. Svet se mu je prikazal neuziten, v samih sivih barvah. Bil je neveljaven in nedružaben. Jezil se je sam nase in sprilo ljudi se je počutil v neprijetni zadregi. Skratka, sam sebe ni več prepoznal in bil je duševno ohromel.

Ubogí nekadilci...

Tako pravijo kadilci in nekadilci, ki niso še nikdar pokusili tobaka ne v tej ne v drugi obliki, bi jim morali verjeti, da niti ne vedo, kakšni reveži so, niti ne sanja se jim česa pogrešajo. Žive v nekem drugem svetu, ki nima toliko dimenzij kakor kadilec. Seveda bi pa tudi kadilci lahko peli slavo svojemu duševnemu razpoloženju, ki je neodvisno od vpliva tobaka na živčevje in prebavo. Lahko bi trdili, da čutijo in dojemajo, mislijo in trpe, sodijo in spoznavajo bolj naravno kakor kadilci. Njihova domišljija se ne zavija v tobaki dim in ne potrebujejo biča za možgane, ko hočejo misliti. Toda človek bi moral biti kadilec in nekadilec hkrati, če bi naj bil stvarjen in bi naj presodil, kdo ima prav. Reči pa smemo brez strahu, da bi se zamerili kadilcem: Tudi nekadilci imajo prav. To jim priznavajo mnogi kadilci, ki jih srečajo ob tako pogostih prilikah: kadilec ponudi nekadilcu cigareto; nekadilec se zahvali, češ da ne kadim in kadilec pripomni nekako resignirano in že stereotipno med prijateljem vzdihom: »imate prav!«

Mogočen gospodarski činitelj

Da pa imajo tudi kadilci prav, sprevidimo iz tega, kako mogočen činitelj je tobak v vsej novejši kulturni zgodovini ter v vsem življenju ljudi. Ob tej priliki se dotikamo samo gospodarske strani »učinkovanja« tobaka. Velika poraba tobaka skoraj v vseh deželah sveta je povzročila velik gospodarski činitelj. Ze samo pridelovanju tobaka, ki bi ga lahko pridelali med »neproduktivne« rastline, med kmetijske kulture, ki ne služijo za predelavo v življenjske potrebščine, sprevidimo po veliki površini rodovitne zemlje, namenjeni tobaku. Pri pridelovanju tobaka si služijo kmeti mnogo pridelovalcev. Tobak pa nudi za sluzenje tudi številnim industrijskim delavcem. Tobak je pomembno trgovsko blago, ki nudi razmah trgovini. Ali naj se naglašamo koliko trafikantov živi od prodaje tobaka?

Še zdravje radi žrtvujejo

Mnogi zdravniki trde, da je kajenje zdravju škodljivo. Toda kadilci se na to ne ozirajo. Ravno se po tisti stari filozofiji, da človek mora umreti, če kadil ali ne. Strastni kadilci pravijo, da raje žive le 10 let v tobaknem dimu kakor 20 let brez kajenja. Bolje je kaditi in umreti, kakor ne kaditi pa tudi umreti... To je

zdravstvena stran kajenja in ne spuščamo se globlje v njo. Zdaj nas zanima predvsem, koliko pokade naši kadilci.

Število kadilcev narašča

Nobene statistike sicer ni, ki bi pokazala, kako se giblje število kadilcev. Vendar je verjetno, da število kadilcev še vedno narašča, kakor trde nekateri zdravniki. Kadilec je pa vedno več predvsem zaradi tega, ker v obsevu ljubiteljev tobaknega dima vstopa vedno več žensk. Na lestvici vseh strasti je pa ženska baže vedno najvišje. Vsekako to velja vsaj do neke mere za kajenje. Morda ženske sicer ne pokade toliko tobaka kakor moški, če se že predajo tej strasti, toda nedvomno ljubijo tobak še bolj strastno od najstrastnejših moških kadilcev.

Poraba lani

Če pa ni statistike o tem, koliko je kadilcev, so zapisane točne številke, koliko tobaka pokade. Naše kadilce zalaga ljubljanska tobakna tovarna. Iz številk o porabljenem tobaku v zadnjih letih sprevidimo, da poraba ne nazaduje. Podražitev ne vpliva na porabo tako kakor bi morda kdo mislil. L. 1940 je ljubljanska tobakna tovarna zalagala še vsa bivša dravska banovina s tobaknimi izdelki, ki jih je bilo prodanih v vrednosti 232.482.240 din. Lani je naša tobakna tovarna zalagala s tobakom bivšo banovino v glavni meri do srede aprila, pozneje se številke, ki jih navajamo, nanašajo le na ljubljansko pokrajino. Skupno je bila lani prodana (na manjšem ozemlju) za 83.449.411 L (219.602.662 d/n) tobaka. Po vrednosti je bila torej poraba lani le malo manjša, čeprav je bil krog odjemalcev mnogo ožji. Poraba tobaka pri nas je zelo narasla v zadnjem desetletju. L. 1933 je znašala vrednost letne porabe (v bivši banovini) 135.350.222 din. Pri tem je pa treba seveda upoštevati, da je bil tedaj tobak cenejši, da je bila torej vrednost pri večji količini manjša.

Največ še vedno »drava«

Moderni kadilci, da tako imenujemo dandanašnje kadilce, pokade največ cigaret. Tudi kajenje ima svojo modo. Nekaj časa so bile v modi pipe, potem smotke, zdaj so pa že dolgo cigarete. Seveda pa ni enaka poraba vseh vrst cigaret. Ne odločuje le priljubljenost posameznih vrst cigaret, temveč — najbrž v največji meri — tudi cena. Zato je razumljivo, da naši kadilci pokade največ cigaret vrste »drava«, ki so najslabše kakovosti. L. 1940 so kadilci v bivši dravski banovini pokadili 365.071.020 kosov »drava«. Največja poraba teh cigaret je bila L. 1934, 499.207 kosov. Predlanskim so v sami Ljubljani pokadili 43.496.200 »drava«. Lani je pa šlo v dim 261.380.000 »drava«. Pri tem je treba seveda upoštevati, da je ljubljanska pokrajina manjša od bivše banovine.

Višinsko solnce krepi mišice

Blagodejni učinki obsevanja z višinskim solncem na nemške rudarje

Prof. Parade z vseučiliške klinike v Innsbrucku odgovarja na vprašanje, kako se kažejo učinki umetnega in naravnega višinskega solnca. Ze na olimpijadi v Amsterdamu leta 1928, se je pokazalo, da lahko umetno višinsko solnce pospešuje sportne uspehe. In takrat so celo razmišljali o tem, dali bi kazalo izpostavljati sportnike višinskemu solncu, da bi jih utrdilo in usposobil za nove uspehe. Tega pa niso storili, ker so se bali očitkov, da hočejo tako vplivati na izide posrednih olimpijskih tekmovalcev. Zdaj je to stalnice že premagano in v izpostavljanju sportnikov učinkom umetnega višinskega solnca ne vidijo nič nedovoljenega. To stalnice je tudi razumljivo, ker dosežejo naravni solčni žarki iste učinke, ali pa še večje, kakor umetno solnce.

Na vprašanje od kod večji uspehi sportnikov, če se izpostavljajo višinskemu solncu, se še zdaj ne da točno odgovoriti. Pročevanje tega vprašanja je dalo zaenkrat samo nekaj smernic, po katerih se bo lahko nalaščevalo. Jasno je pa že zdaj, da gre v prvi vrsti za mišice. Z delovanjem mišice se sproste kisline, posebno mlečna in en del te kisline se spremeni zopet v glikogen, ki daje energijo za naslednjo osredotočenost mišic. Čim več mlečne kisline nastaja, tem bolj se potiska reakcija krvi na kisloto stran, čim manj se pa nabira mlečne kisline, tem dlje lahko človek opravlja dotično mišično delo.

Raziskavanja na polju sportnega treniranja so pa pokazala, da je zopetno izpreminjanje

mlečne kisline v glikogen pri netreniranih sportnikih mnogo manjše, nego pri treniranih. Pri slednjih se je torej telo naučilo bolj štediti s svojimi viri energije. Nadalje so pa skrbna proučevanja pokazala, da dosežemo z obsevanjem z višinskim solncem podoben efekt kakor s treningom. Kislin nastaja v krvi po obsevanju mnogo manj kakor prej, kar se kaže tako pri netreniranih ljudih kakor pri sportnikih, ki so bili eni med njimi izpostavljeni višinskemu solncu, drugi pa ne.

Če ne upoštevamo dejstva, da igrajo pri tem svojo vlogo tudi še ne povsem pojasnjeni momenti izven mišičnega kemizma, vidimo tudi, da se ni povsem pojasnjeno vprašanje, kako se kaže vpliv tega kemizma potom umetnega višinskega solnca odnosno ultravijoličast h žarkov solnca. Vse kaže, da je učinek višinskega solnca v zvezi z nastankom vitamina D v koži.

Pretriranje v obsevanju z višinskim solncem pa mišice oslabi. Poleg tega je treba v tej zvezi opozoriti še na nekaj. V nemških rudnikih se rudarji sleherni dan po umivanju še solnijo, izpostavljeni višinskemu solncu. In pokazalo se je, da so mnogo manj podvrženi revmatizmu, bronhitisu in hripju, kakor rudarji, kjer v obratih še nimajo takih naprav. Važno je vsekakor pravilno doziranje obsevanja z umetnim višinskim solncem, ki ga je treba smatrati samo za pripomoček, če nimamo na razpolago naravnega višinskega solnca,

»Ibar« na drugem mestu

»Ibar« so za »dravo« najcenejše cigarete. Zato je tudi razumljivo, da je bila poraba teh cigaret na drugem mestu. Kljub temu je pa razlika med količino obeh pokajenih cigaret zelo velika; »ibar« so lani pokadili 122.893.000 kosov. Predlanskim so pokadili v bivši banovini 157 milijonov 856.700 kosov »ibara«. Ko je bila uvedena ta vrsta cigaret, je bila poraba še zelo mala. L. 1933 so pokadili le 1.523.200 »ibar«.

»Zeta« za vse dobra

Cepprav spada »zeta« med slabše vrste cigaret, se je vendar ne sramuje nihče kaditi. Med tem ko nekateri kade »dravo« skrivaj, poraba »zeta« je navadno na tretjem mestu. Lani je znašala 103.795.000, kosov predlanskim pa samo 80.207.820 na mnogo večjem ozemlju. V sami Ljubljani je znašala poraba »zeta« predlanskim 19 milijonov 970.000 kosov.

Povpraševanje po »moravah«

Lani je bilo veliko povpraševanje po »moravah«. Ta vrsta spada že med cigarete, ki si jo pa vsaj od časa do časa rad privoščijo tudi kadilci, ki mora varčevati. Lani je šlo v zrak 78.990.000 »morav«. Kakor silno se je povečala poraba teh cigaret, sprevidimo že iz tega, da je predlanskim znašala samo 35.663.770 kosov. Med cigaretami prihaja še v poštev »neretva«. Mnoge druge vrste bivših jugoslovanskih cigaret so prišle lani iz prometa. Vrste »neretva« so lani pokadili 11.288.000 kosov.

Tobak in smotke

Med smotkami, ki jih izdeluje ljubljanska tobakna tovarna za naše kadilce, prihajata v poštev dve vrsti: portorike, ki jih je šlo v promet 93.600 in kratke domače, ki so zelo priljubljene ter jih je bilo prodanih 3.356.000. Precej je bilo prodanega rezanega savskega tobaka, 42.473 kg. Pomisliti je treba, da je 42 ton tobaka velik kup. Toda tobaka za pipo je šlo še mnogo več v zrak, ali vsaj v promet (pomisliti je treba, da tobak leži nekaj časa še pri zakupniku in v trafikah), 168.035 kg. Še vedno je nekaj tobakarjev, ki cenijo tobak tudi zaradi njegovih drugih lastnosti, ne le zato, da tobaki dim nudi poseben užitek, temveč, da ima tudi dober okus... Tobakne klobase niso skoraj nič manj cenjene med nekaterimi tobakarji kakor — kranjske. Lani so jih prečezili 7348 kg. Nekateri tobakarji pa tudi še vedno radi kihajo, odnosno njuhajo. Moda njuhavanja je sicer že zdavnaj minila, niso pa še umrli njuhanci. Tobak za njuhavanje, ki so ga naši tobakarji lani porabili 1791 kg, imenuje Pleteršnik »njuhajni tobak«, med tobakarji je pa znan pod imenom burmut (najbrž turškega izvora).

Torej: kaditi ali ne kaditi? Naši kadilci so odgovorili...

Najelegantnejši ženevski hoteli

v katerih so stanovali nekoč sami ministri, diplomati in novinarji

Ženevski hoteli, ki so stanovali v njih malone skozi dvajset let ministri, diplomati in novinarji od vseh vetrov, stoji skoraj vsi v eni frontli. »Hotel de Russie« in »Hotel Les Bergues«, »Hotel de la Paix« in »Beau Rivage«, na drugi strani Ženevskega jezera pa stoji »Hotel Metropole« in »Hotel des Nations«.

»Hotel de la Paix« je bil zgodovinsko znamenit, še preden je postal Ženeva sedež Zveze narodov. V rdečem salonu tega hotela je bil podpisan 7. septembra 1872 anglo-ameriški mir. Še zdaj visi v okviru na steni jedilni list s podpisane prireditvi miru. Takrat so gospodje radi dobro jedli. V istem hotelu so stanovali vedno Turki, Bolgari in Južnoafričani, pa tudi Irci in Avstrijci.

V rdečem salonu Hotela de la Paix, v sobi št. 153 je sporočil predsednik razorožitvene konference udeležencem, da je Nemčija izstopila iz Zveze narodov. To je bilo 14. oktobra 1933. Za okroglo mizo so sedeli takrat Paul Boncour, Norman Davis in prezident Beneš. To je bil prvi važen zunanje politični korak Hitlerjeve Nemčije. Razorožitvena konferenca je bila s tem pokopana.

Ko se je Aga Khan v Ženevi poročil, so mu morali posuti pot od hotelske sobe do avtomobila s svežimi belimi rožami. Porabili so jih nad 1000 in pripeljati so jih morali s posebnim letalom z Rivjere. Čez dobri dve uri so bile že vse pohojene in potepane. Manj pompozno je bil vsakokratni prihod švedskega kralja v Ženevo. Prihajal je navadno pod imenom »mister Brown« in nikoli ni hotel nastopati kot kralj. Ko so ga nekoga dne nujno iskali, so ga našli v kavarni pred kupom popisanih razglednic. Med vladarji je bil znan po največjem številu znancev in prijateljev.

V »Hotelu Beau Rivage« je tudi zbirališče umetnikov. Vsi slavni gledališki in filmski igralci se ustavljajo v tem hotelu. Pred davnimi leti je stanoval v njem tudi Richard Wagner. V hotelsko knjigo se

Ženeva — novi kolodvor

je vpisal kot »Herr Müller« iz Bayreutha. Čudno je bilo samo to, da je od jutra do večera predsedal za klavirjem in igral melodije, ki jih gosti še niso poznali ali pa jih niso hoteli poznati. Ko je zopet pospravil svoje koveče in se poslovil od ravnatelja hotela, mu je dejal: Zbogom, jaz sem Richard Wagner.

V »Hotelu des Bergues« so stanovali francoske delegacije, ki so morali nekateri njihovi predsedniki med dvema ženevskima zasedanjima odstopiti. Sobe so si kar prepuščali. Ko je bila Ženeva še v veliki modi, so štele delegacije po 50 članov, po izstopu Nemčije iz Zveze narodov so se pa vedno bolj krčile in nazadnje je zado stovalo tudi 20 članov. V tem hotelu so stanovali tudi zastopniki mnogih drugih držav, toda pravo življenje je zavladalo v njem šele po prihodu rumunskega delegata Titulescu. Prijatelj je imel s seboj navadno toliko, kakor 50 članska gledališka družba. Stalni njegov sluga v hotelu je prešel nekoč perilo v njegovem koveču in naštel je 160 sivljenih srajc. Titulescu edini je imel v Ženevi privilegij, da so mu dali poseben ključ, da je lahko prišel vsak čas v svoj hotel.

Titulescu je prisostvoval vsaki seji, pa naj je bilo samo to, da je od jutra do večera predsedal za klavirjem in igral melodije, ki jih gosti še niso poznali ali pa jih niso hoteli poznati. Ko je zopet pospravil svoje koveče in se poslovil od ravnatelja hotela, mu je dejal: Zbogom, jaz sem Richard Wagner. V hotelsko knjigo se je vpisal kot »Herr Müller« iz Bayreutha. Čudno je bilo samo to, da je od jutra do večera predsedal za klavirjem in igral melodije, ki jih gosti še niso poznali ali pa jih niso hoteli poznati. Ko je zopet pospravil svoje koveče in se poslovil od ravnatelja hotela, mu je dejal: Zbogom, jaz sem Richard Wagner.

Ženeva — hotel Metropole

Pojče ribice

Na vzhodni obali Cejlona stoji mesteca Batticaloa, znamenito po izrednem naravnem pojavu. Če se odpelje človek ponoči s čolnom na zaliv, ga preseneči lepo svetlikajoča se morska voda, kakor da bi se razprostiralo pred njim zlato morje. Voda da se pa svetlika samo tam, kjer se je dotaknejo vesla. Če potisne človek roko v vodo, se še bolj čudi, kajti na nji se pojavijo zlate barve, ki pa kmalu ugasne. V morju pri mestecu Batticaloa žive namreč milijarde lesketajočih se živalic in nad vsem zalivom se razlegajo nežni glasovi, kakor da bi igral kdo na mandolino. Ti glasovi se slišijo posebno dobro, če nastavi človek uho na veslo. Naravoslovci domnevajo, da prihajajo ti glasovi od drobnih morskih živalic, neke vrste školjk. Teh živalic še ne poznajo dobro in zato so jim dali ime pevajoče ribice.

Mali antanti. Titulescu je bil znan v Ženevi kot »kralj napitnice« in ljudje se ga še zdaj prav dobro spominjajo. Kadar je on poravnal v hotelu ali baru račune, si videl okrog njega same vesele obraze.

Zadnji ženevski hotel, ki pride v zgodovino je »Metropole«. V tem hotelu so stanovali nemški in japonski delegati. Japonska je imela najmočnejšo delegacijo. Ko je izstopila iz Zveze narodov, je ostalo v Ženevi samo še osem njenih zastopnikov. Ravnatelj hotela je pustil na omarici za ključke nemško in japonsko zastavico misleč, da se bosta obe delegaciji še vrnilli, kar se pa ni zgodilo.

Eno drevo požrlo drugo

V Montrealu so odkrili na velikem lesnem skladišču smreko, ki je doslovno požrla drugo. Ko so 1,20 m debelo deblu prežagali so našli v njem deblo druge smreke, ki je merila v premeru komaj 20 cm. Požrešni niso samo ljudje, temveč tudi devesa.

Ezio d'Errico

Nos iz lepenke

Vstopila sta tudi dva nadzornika, ki sta se vračala s kdo ve kakšne službene poti. Pozdravila sta komisarja in s pritajenim glasom nadaljevala svoj pomenek.

Očitno sta se razgovarjala o službenih vrstnih redih, o plačah in napredovanjih.

»Skratka,« je v nekem trenutku dejal doktor Milton, »če sem vas prav razumel, je Ernest Doucet prišel na dvorišče v Amelijini ulici že z lepenkastim nosom na obrazu...«

»S kljunastim nosom, ki mu je docela izpreminjal profil in ga v njegovo nesrečo delal podobnega tapetniku Frossardu.«

»In fant, ki jih je dobil tisti večer nemara še obilnejše kot po navadi in se je bil sklenil maščevati, je planil nadenj, pa si ga je privoščil... Lahko si mislim, kako mu je bilo drugi dan, ko je videl mojstra še živega...«

»Najbrže ga ni kdo ve kako prevzelo, kajti v trenutku, ko je naskočil Douceta, se je bil božjastni napad že pričel...«

»Kakor nocoj...«

»Baš tako. In vi pravite, da se božjastniki po

napada prav nič ne spominjajo storjenih dejanj...«

»Da, da... a čudno je vendarle, da se po napadu ni zgredil ob žrtvi... Sicer je res, da zgruzjenje ne nastopi zmerom, toda pri božjasti konvulzivnega tipa je neogibno...«

»Pač... saj je padel, čeprav ne v veži, ampak na uličnem vogalu... Tudi to se mi je posrečilo ugotoviti... in razen tega vem, da ga je pobral voznik nekega takšija in ga spravil v bližnjo lekarno, kjer se je fant opomogel; v zavetišče »dobrih očetov« je prišel samo s poldrugourno zamudo, zaradi česar je bil posvarjen... čas vrnitve pa je ostal zabeležen v vratarjevem zapisniku...«

»Seveda si ni mogel tisti večer nihče misliti, da leži na dvorišču v Amelijini ulici mrlič.«

»Seveda ne... V vseh mestih tega sveta ima vsak dan na stotine božjastnikov napade, in nikomur ne pride na misel, da bi bili utegnili zaradi tega storiti kak zločin.«

»Vse to je prepričevalno... zdaj bi bilo treba le še vedeti, kaj je bilo Doucetu, da je ob tisti uri hodil z lepenkastim nosom okrog...«

»Saj ni hodil okrog... vračal se je v hišo, kjer je stanoval...«

»Nu... meni se zdi, da ni razlike...«

»Ne... iz te hiše je bil odšel malo prej po prepisu s knjigovozom...«

»Z Druckom?«

»Prav z njim... nu... in zdaj si zamislite duševno stanje uboga starega upokojenca, kakršen je bil Doucet... Vajen je, da vsak večer presedi

kako urico pri Druckovih in se igra s knjigovozovo hčerkico, malo Yeyette. Ubogi starec je sam, na hrano hodi v majhno gostilno, mrzla soba ga čaka v gornjem nadstropju hiše... Sam ne ve, kako bi se zbral z Druckom; ne more se odpovedati toplemu gnezdu, čeprav smrdi po knjigovozkem kleju... nerad bi bil ob skodelico kave, s katero ga pogosti gospa Margerita... pred vsem pa noče iti spat, ne da bi se poslovil od deklice, ki je vrhu vsega še bolna... A kje je izgovor, da bi se mogel vrniti še tisti večer in si, kakor pravijo, rešiti obraz?«

»Zdaj razumem... lepenkasti nos...«

»Tako je... v tej neodločnosti gre mimo bazarja, mimo tobakarne ali trgovine s papirjem... in komaj zagleda v oknu lepenkasti nos, ga prešine rešilna misel... Vrniti se s tem burkaškim znamenjem na obrazu, pomeni toliko kakor obrniti stvar v šalo, pripraviti otroka v smeh... in ker je otroški smeh nalezljiv, bi se najbrže tudi očetu in materi obraz zjasnil... Siromak ni mogel vedeti, da mu to dejanje otroške dobrodušnosti ne bo prineslo sprave, ampak da mu bo nakopalo smrt...«

Milton je visel z očmi na obrazu svojega orjaškega prijatelja, ki si je najprej prižgal cigareto, potem pa gledal vžgalico, kako je cvrče dogorevala na krožniku sredi jabolčnih olupkov, in velika, hkratu pa pretresljiva preprostost, s katero mu je Richard razlagal uspeh tolikih dni potrpežljivega raziskovanja in bistroumnega sklepanja, mu je šla to-

likanj do živega, da ni našel besed za svoje občudovanje.

Spet je bil komisar tisti, ki je puhnil dim proti stropu in nadaljeval pogovor.

Škoda je, da pomeni mrtvec iz Amelijine ulice šele tretjnjo uganke... in, kar je hujske, da tvori samo osamljeno epizodo, ki nikakor ne pojasnjuje ostalih zločinov... razen če...«

Obmolnil je, zakaj prav tisti mah je stopil v kavarnico nadzornik Harpe in naglo krenil proti mizi, za katero sta sedela prijatelja.

»Gospod načelnik! Mislim, da bo dobro, če se ne utedoma vrnemo domov.«

»Čemu? Kaj se je zgodilo?«

»Lekarniški pomočnik... saj veste... tisti Evgen Aumale, ki sem ga prijel v Orléanski ulici...«

»Nu?«

»Spopadel se je s knjigovodjo iz hotela »Neuillyja...«

»S Hansom Lebeckom?«

»Kako mu je ime, ne vem, ker ste ga dali prijeti po Martignyju... skratka, stopla sta se na mrtvo ime... in zdi se mi, da ima farmacevt razbito glavo...«

»Ali, tri sto vragov, kaj ni bilo nikogar zraven?«

»Enega redarja sem bil pustil za stražo... pa je nemara zadremal... sam sem bil stopil na hodnik, da bi nekaj pojedel... sveda sem takoj planil noter, a v tem je bil stol že sesut...«